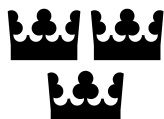

5

Uppföljning av 1999, prognos och tilläggs- budget för 2000

5 Uppföljning av 1999, prognos och tilläggsbudget för 2000

5.1 Inledning

För budgetåret 1999 redovisas ett preliminärt utfall i avsnitt 5.2. En detaljerad redovisning av det slutliga utfallet för budgetåret 1999 kommer att ges i en skrivelse till riksdagen i slutet av maj 2000. En uppföljning av det preliminära utfallet för inkomsterna återfinns i avsnitt 6.6.

I avsnitt 5.3 redovisas en första utgiftsprognosen för 2000, inklusive utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. En andra prognos kommer att redovisas i budgetpropositionen för 2001. Inkomstberäkningarna för 2000 redovisas i avsnitt 6.4.

Förslag till tilläggsbudget för 2000 redovisas i avsnitt 5.4.

5.2 Statsbudgetens preliminära utfall 1999

5.2.1 Budgetsaldo 1999

Statsbudgetens saldo är detsamma som statens lånebehov (med motsatt tecken). Ett positivt saldo innebär att staten amorterar på statsskulden.

I tabell 5.1 redovisas det preliminära utfallet för statsbudgeten och en jämförelse görs med anvisade belopp i statsbudgeten. Budgetsaldot uppgick 1999 till 82 miljarder kronor. I statsbudgeten beräknades budgetsaldot till 16 miljarder kronor. Utfallet blev därmed 66 miljarder kronor bättre än beräknat. Jämfört med utfallet 1998 har statsbudgetens saldo förbättrats med

72,3 miljarder kronor. Det stora budgetöverskottet för 1999 beror till stor del på engångseffekter i form av överföringar från AP-fonden, 45 miljarder kronor, och inbetalningar av premiepensionsmedel till Riksgäldskontoret, 26 miljarder kronor. Justerat för dessa större engångseffekter uppgick statsbudgetens saldo för 1999 till 10 miljarder kronor.

Statsbudgetens inkomster beräknades i statsbudgeten till 696,4 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 724,5 miljarder kronor, vilket är 28,1 miljarder kronor högre än beräknat. Ökningen förklaras främst av högre skatteinkomster, som preliminärt blev 41,9 miljarder kronor högre än beräknat, se vidare avsnitt 6.6.

Det preliminära utfallet för statsbudgetens utgifter blev 642,6 miljarder kronor. Det är 37,8 miljarder kronor lägre än budgeterat. Orsaken är främst att Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 45 miljarder kronor lägre än beräknat, varav den största delen förklaras av att starten av det nya premiepensionssystemet försenades. Därmed genomfördes inte den budgeterade överföringen på 37 miljarder kronor till Premiepensionsmyndigheten under 1999. Dessutom gjordes en extra överföring från AP-fonden till Riksgäldskontoret för att korrigera för att Premiepensionssystemet tillfördes för lite medel under åren 1995–1997.

Tabell 5.1 Statsbudgetens preliminära utfall 1999

Miljarder kronor

	Stats budget	Tilläggs- -budget	Totalt	Preli- minärt utfall	Diff utfall stats- budget
Inkomster	696,4		696,4	724,5	28,1
Varav skatte- inkomster	630,6		630,6	672,4	41,9
Utgifter:	680,4	8,6	688,9	642,6	-37,8
Varav utgifter exkl. stats- skuldräntor	613,8 ¹	8,6	622,4	615,4	1,5
Varav stats- skuldräntor	84,6	0,0	84,6	89,9	5,3
Varav riks- gäldskontor- ets nettoutlä- ning m.m. ²	-18,0	0,0	-18,0	-62,7	-44,7
Budgetsaldo	16,0	-8,6	7,5	82,0	66,0

¹ Inkl. posten Minskning av anslagsbehållningar med 5 miljarder kronor.² Inkl. kassamässig korrigerings och finansiell överföring från AP-fonden till Riksgäldskontoret.

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

5.2.2 Takbegränsade utgifter 1999

Utgiftstaket för staten omfattar utgiftsområdena 1–25 samt 27. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. ingår inte i de utgifter som utgiftstaket omfattar. I de takbegränsade utgifterna ingår också ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten samt posten Minskning av anslagsbehållningar. Skillnaden mellan det fastställda utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgörs av budgeteringsmarginalen.

Riksdagen fastställde våren 1996 utgiftstaket för staten för budgetåret 1999 till 735 miljarder kronor. Med anledning av riksdagsbeslutet om sänkt fastighetsskatt sänktes utgiftstaket med 1 miljard kronor (bet. 1997/98:FiU20) till 734 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 1999 gjordes en teknisk justering av utgiftstaket till följd av ålderspensionsreformen med 19 miljarder kronor, vilket innebar att utgiftstaket höjdes till 753 miljarder kronor.

I budgetpropositionen för 1999 beräknades de takbegränsade utgifterna till 749,7 miljarder kronor (se tabell 5.2). Budgeteringsmarginalen beräknades uppgå till 3,3 miljarder kronor.

I 1999 års ekonomiska vårproposition gjorde regeringen bedömningen att utgiftstaket för staten var hotat. Främsta orsaken var att utgifterna för anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* under utgiftsområde 10 förväntades bli högre än anvisade medel på statsbudgeten. Regeringen be-

slutade därför om ett antal utgiftsbegränsande åtgärder för att undvika ett överskridande. Sammantaget beräknades dessa åtgärder reducera utgifterna med ca 8 miljarder kronor. Efter dessa åtgärder beräknades budgeteringsmarginalen uppgå till 1,2 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 2000 beräknades budgeteringsmarginalen för 1999 till 1 miljard kronor.

Det preliminära utfallet för de takbegränsade utgifterna blev 751,5 miljarder kronor. Det innebär att budgeteringsmarginalen uppgick till 1,5 miljarder kronor, vilket är 1,8 miljarder kronor lägre än vad som ursprungligen beräknades i budgetpropositionen för 1999. Statens utgifter exklusive statsskuldräntor beräknas bli 1,5 miljarder kronor högre än vad som budgeterades i statsbudgeten. Det preliminära utfallet för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten är 0,3 miljarder kronor högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 1999.

Som andel av BNP uppgick de takbegränsade utgifterna för 1999 preliminärt till 38,1 procent, vilket är 0,1 procentenheter högre än 1998. Justerat för tekniska förändringar (ålderspensionsreformen) är däremot de takbegränsade utgifterna som andel av BNP ca 0,9 procentenheter lägre jämfört med 1998. Jämfört med 1998 ökade de takbegränsade utgifterna med 33,4 miljarder kronor, varav ca 19 miljarder kronor p.g.a. ålderspensionsreformen.

Tabell 5.2 Takbegränsade utgifter 1999

Miljarder kronor

	Stats- budgeten	Preliminärt utfall	Differens
Utgifter exkl. statsskuldräntor	613,8 ¹	615,4	1,5
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	135,8	136,1	0,3
Takbegränsade utgifter	749,7	751,5	1,8
Budgeteringsmarginal	3,3	1,5	-1,8
Utgiftstak för staten	753,0	753,0	0,0

¹ Inkl. posten Minskning av anslagsbehållningar med 5 miljarder kronor.

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

5.2.3 Statsbudgetens preliminära utgifter 1999

Som framgår av tabell 5.1 uppgick det preliminära utfallet för statsbudgetens utgifter till 642,6 miljarder kronor.

Avvikelserna per utgiftsområde i förhållande till anvisade medel på statsbudgeten redovisas i tabell 5.4. En större förbrukning än anvisade

medel kan finansieras genom att myndigheterna utnyttjar ingående reservationer/anlagssparande eller anslagskredit eller genom att regeringen beslutar om s.k. medgivet överskridande.

Det preliminära utfallet för de 27 utgiftsområdena är 6,9 miljarder kronor högre än budgeterat. För utgiftsområde 26 Statsskuldräntor blev utfallet 5,3 miljarder kronor högre än budgeterat.

För tre utgiftsområden där större delen av utgifterna består av transferingar, utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och utgiftsområde 13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet, blev det preliminära utfallet sammanlagt 11 miljarder kronor högre än anvisat på statsbudgeten.

Fyra utgiftsområden redovisar utfall som underskrider budgeterade belopp i statsbudgeten med mer än 1 miljard kronor: utgiftsområde 15 Studiestöd, utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande, utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner och utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen. Tillsammans redovisar dessa utgiftsområden ett preliminärt utfall som är 8,1 miljarder kronor lägre än anvisat på statsbudgeten.

Nedan kommenteras de större avvikelserna mellan anvisade belopp i statsbudgeten och det preliminära utfallet.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 11,9 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 0,5 miljarder kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är framför allt hänförliga till anslaget *Biståndsverksamhet*, vars utfall blev 0,4 miljarder kronor högre än anvisat. Förklaringen är att regeringen i december 1999 beslutade om ökade utbetalningar från anslaget för att uppnå målet om ett biståndsutfall på 0,7 % av bruttonationalinkomsten. Den högre förbrukningen inom utgiftsområdet ryms inom tillgängliga medel, då reservationer från tidigare budgetår har nyttjats.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 24 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 0,5 miljarder kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är framför allt hänförliga till anslaget *Bidrag för läkemedelsförmånen*, vars utfall blev 0,7 miljarder kronor högre än anvisat. Förkla-

ringen till det högre utfallet är främst att slutregleringen av utbetalningen till landstingen avseende 1998 blev högre än väntat. På tilläggsbudget tillfördes anslaget läkemedelsförmåner knappt 0,2 miljarder kronor och dessutom höjdes anslagskrediten. Vid utgången av 1999 hade anslagskrediten utnyttjats med 0,8 miljarder kronor.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 80,5 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 8 miljarder kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är framför allt hänförliga till anslaget *Sjukpenning och rehabilitering*, vars utfall blev 7,8 miljarder kronor högre än anvisat. Anslaget tillfördes i budgetpropositionen för 2000 7,4 miljarder kronor på tilläggsbudget. Därutöver har anslagskrediten höjts till maximala 10 % och regeringsbeslut har tagits om medgivet överskridande på drygt 0,4 miljarder kronor. Utgifterna för sjukförsäkringen har ökat kraftigt under 1999. Antalet ersatta nettosjukdagar (hela sjukdagar) blev drygt 24 % högre än 1998 och medelersättningen per dag ökade med ca 5 %.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 39,9 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 1,3 miljarder kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är framför allt hänförliga till anslagen *Föräldraförsäkring* och *Underhållsstöd*, vars utfall blev 0,8 respektive 0,4 miljarder kronor högre än anvisat. Förklaringen till ökningen av föräldraförsäkringen är bl.a. att fäder, som i genomsnitt har en högre ersättningsnivå, ökade sitt uttag av föräldraledighet. De högre utgifterna för underhållsstödet beror bl.a. på att antagandet om de bidragsskyldigas totala antal barn var för lågt. Den högre förbrukningen inom utgiftsområdet finansierades delvis genom utnyttjande av gällande anslagskrediter och därutöver tilldelades underhållsstödet 0,5 miljarder kronor på tilläggsbudget.

Utgiftsområde 13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 33,8 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 1,7 miljarder kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är hänförliga till anslaget *Bidrag till arbetslöshetsersättning*, vars utfall blev 1,7 mil-

jarder kronor högre än anvisat. Därmed har anslagskrediten utnyttjats med 1,3 miljarder kronor. En förklaring till den högre förbrukningen är att utgifterna tidigare har underskattats för de personer som räknas som sysselsatta i SCB:s arbetskraftsundersökning, men samtidigt uppbär arbetslöshetsersättning, t.ex. deltidsarbetslösa och tillfälligt anställda.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 48,3 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 0,5 miljarder kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är framför allt hänförliga till anslaget *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder*. Utfallet för anslaget blev 0,4 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten och 1,3 miljarder högre än totalt anvisade medel. Den högre förbrukningen ryms inom tillgängliga medel, då anslagskrediten för anslaget höjdes under senare delen av 1999. Vid 1999 års utgång hade anslagskrediten utnyttjats med 1,3 miljarder kronor.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 22,4 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 2,8 miljarder kronor lägre än budgeterat. De lägre utgifterna är framför allt hänförliga till anslagen *Studiemedel m.m.* och *Vuxenstudiestöd m.m.*, vars utfall blev 1,5 respektive 1,2 miljarder kronor lägre än anvisat. Den lägre förbrukningen inom utgiftsområdet förklaras av att studiemedelsanslaget minskade p.g.a. en redovisningsteknisk förändring som innebar att avräkningsreglerna för Centrala studiestödsnämnden gjorts mer enhetliga. I stället för att som tidigare tillämpa både utgifts- och kassamässig avräkning för olika slag av utgifter under anslaget tillämpas efter förändringen endast kassamässig avräkning. Förändringen medför att ca 1,1 miljarder kronor anslagsavräknas 2000 i stället för 1999. Anslaget *Vuxenstudiestöd m.m.* minskade till följd av en lägre efterfrågan på det särskilda utbildningsbidraget. Den minskade efterfrågan beror främst på att regelverket ändrats så att bidraget nu bara kan uppbäras i ett år, i stället för som tidigare två år, men även det förbättrade läget på arbetsmarknaden har haft betydelse.

Utgiftsområde 18 Sambällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 20,5 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 3,3 miljarder kronor lägre än budgeterat. De lägre

re utgifterna är framför allt hänförliga till anslagen *Statens bostadskreditnämnd: Garanti-verksamhet* och *Bostadsbidrag*, vars utfall blev 1,8 respektive 0,8 miljarder kronor lägre än anvisat. Orsaken till den kraftiga minskningen av det förstnämnda anslaget är att myndigheten haft lägre tillströmning av skadeärenden än förväntat. Utgifterna för bostadsbidragen har minskat främst till följd av högre prognos för hushållens inkomster.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 2,7 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 1 miljard kronor högre än budgeterat. De högre utgifterna är framför allt hänförliga till äldreanslaget *Regionalpolitiska åtgärder* från statsbudgeten 1998, vars utfall blev 0,7 miljarder kronor. Utgifterna täcks av anslagssparande från tidigare år.

Utgiftsområde 21 Energi

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 1,7 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 0,6 miljarder kronor lägre än budgeterat. De lägre utgifterna är framför allt hänförliga till verksamhetsområdet *Omställning och utveckling av energisystem*, vars utfall blev 0,7 miljarder kronor lägre än anvisat. Förklaringarna är de utgifts begränsningar och besparingar som regeringen vidtog i 1999 års ekonomiska vårproposition samt en lägre utbetalningstakt än förväntat.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 103,6 miljarder kronor och är därmed det största utgiftsområdet på statsbudgeten. Det preliminära utfallet blev 1 miljard kronor lägre än budgeterat. De lägre utgifterna är hänförliga till anslagen *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* och *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*, vars utfall blev 0,7 respektive 0,3 miljarder kronor lägre än anvisat. Detta förklaras av att Statistiska centralbyråns slutliga beräkning av utjämningsbidragen blev lägre än budgeterat och att vissa ärenden avseende bidrag till särskilda insatser inte hann färdigbehandlas under 1999.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 84,6 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 5,3 miljarder kronor högre än budgeterat. Där-

med har det direkt till anslaget kopplade bemyndigande som riksdagen gett regeringen utnyttjats. En viktig förklaring till de högre utgifterna är att överkurser vid emission blev mindre än budgeterat. Överkurser uppkommer vid emission av statsobligationer med högre kupongränta än aktuell marknadsränta. Överkurserna blev lägre än budgeterat p.g.a. lägre emissionsvolym och högre räntenivåer än beräknat. Större valutavinster än beräknat reducerade dock en del av ökningen av ränteutgifterna.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

I statsbudgeten anvisades utgiftsområdet 21,9 miljarder kronor. Det preliminära utfallet blev 1 miljard kronor lägre än budgeterat. De lägre utgifterna beror framför allt på en tilläggs- och ändringsbudget från Europeiska kommissionen där BNI-avgiften minskades med anledning av överskottet i EU-budgeten 1998 och där också avgiftsbaser och växelkurser uppdaterades, vilket minskade den BNI-baserade EU-avgiften. Denna prognosjustering under löpande år föregriper och minskar den utfallsjustering som normalt sker efter avslutat budgetår.

Minskning av anslagsbehållningar

I statsbudgeten för 1999 beräknades minskningen av anslagsbehållningarna till 5 miljarder kronor. Denna förbrukning redovisades i den särskilda posten *Minskning av anslagsbehållningar*. Posten är ett netto mellan förbrukning av kvarstående medel från föregående budgetår och sparade medel från innevarande budgetår samt utnyttjande av anslagskredit. I redovisningen av det preliminära utfallet ingår förbrukningen av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde. Det preliminära utfallet visar att anslagsbehållningarna minskade med 7,3 miljarder kronor 1999, se tabell 5.3.

Tabell 5.3 Minskning av anslagsbehållningar 1999¹

Miljarder kronor

	1999
Ingående reservation och ramöverföringsbelopp 1999-01-01	37,6
Anvisat i statsbudget	577,0
Tilläggsbudget	8,6
Medgivna överskridanden	0,6
Indragningar	-7,9
Utfall	-584,5
Indragningar p.g.a. överstigande maximalt anslagssparande	-1,0
Utgående reservation och ramöverföringsbelopp 1999-12-31	30,3
Förändring av anslagsbehållningar	-7,3

¹ Avseende ram- och reservationsanslag exklusive statsskuld räntor.
Anm. Beloppen är avrundade och summerar därför inte.

Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m.

Det preliminära utfallet för Riksgäldskontorets (RGK) nettoutlåning inklusive den kassamässiga korrigeringen uppgick till -62,7 miljarder kronor (minustecknet innebär en nettoinlåning). Utfallet för RGK:s nettoutlåning m.m. blev därmed hela 44,7 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i statsbudgeten. Den stora skillnaden beror främst på att de beräknade premiepensionsmedel, motsvarande 37 miljarder kronor, som under 1999 skulle ha betalats ut till Premiepensionsmyndigheten senarelades till 2000.

Tabell 5.4 Statsbudgetens utgifter 1999

Miljarder kronor

	Statsbudget	Tilläggs- budget	Totalt anvisat	Preliminärt utfall	Differens utfall stats- budget
UO 1 Rikets styrelse	4,2	0,0	4,2	4,5	0,4
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,7	0,0	1,7	1,5	-0,2
UO 3 Skatteförvaltning och uppbörd	5,8	0,0	5,8	6,0	0,1
UO 4 Rättsväsendet	21,9	0,0	21,9	22,3	0,3
UO 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2,9	0,0	2,9	2,9	0,0
UO 6 Totalförsvaret	44,1	0,1	44,2	44,3	0,2
UO 7 Internationellt bistånd	11,9	0,0	11,9	12,4	0,5
UO 8 Invandrare och flyktingar	4,3	0,3	4,6	4,4	0,1
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	24,0	0,2	24,3	24,5	0,5
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	80,5	7,5	88,0	88,5	8,0
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34,3	0,1	34,4	34,5	0,1
UO 12 Ekonomisk trygghet för familj och barn	39,9	0,5	40,4	41,2	1,3
UO 13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet	33,8	0,1	33,9	35,4	1,7
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	48,3	-0,3	48,0	48,8	0,5
UO 15 Studiestöd	22,4	-0,1	22,4	19,7	-2,8
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	29,0	0,1	29,1	29,1	0,1
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7,5	0,0	7,5	7,6	0,1
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	20,5	0,0	20,5	17,2	-3,3
UO 19 Regional utjämning och utveckling	2,7	0,0	2,8	3,7	1,0
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	1,5	0,0	1,6	1,6	0,1
UO 21 Energi	1,7	0,0	1,7	1,1	-0,6
UO 22 Kommunikationer	25,5	0,0	25,5	25,6	0,1
UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	12,0	0,0	12,0	11,9	0,0
UO 24 Näringsliv	2,9	0,0	2,9	3,3	0,4
UO 25 Allmänna bidrag till kommunerna	103,6	0,0	103,5	102,5	-1,0
UO 26 Statsskuldsräntor m.m.	84,6	0,0	84,6	89,9	5,3
UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	21,9	0,0	21,9	20,9	-1,0
Minskning av anslagsbehållningar	5,0	0,0	5,0	0,0	-5,0
Summa utgiftsområden	698,4	8,6	706,9	705,2	6,9
Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m.	-18,0		-18,0	-62,7	-44,7
Summa statsbudgetens utgifter	680,4		688,9	642,6	-37,8

5.3 Utgiftsprognos för 2000

I statsbudgeten beräknades budgetsaldot till 82,5 miljarder kronor för 2000 (se tabell 5.5). Aktuell prognos för statsbudgetens saldo uppgår till 95,5 miljarder kronor, dvs. en förbättring med 13 miljarder kronor. Det förbättrade budgetsaldot förklaras av att inkomsterna ökar med 27,3 miljarder kronor, samtidigt ökar dock utgifterna med 14,3 miljarder kronor. Inkomsternas ökning beror till största delen på att fysiska personers inkomstskatt beräknas bli ca 14 miljarder kronor högre och att mervärdesskatten beräknas bli ca 7 miljarder kronor högre jämfört med beräkningen i statsbudgeten (se kapitel 6.4 för en mer detaljerad redovisning av inkomstprognoser för 2000).

Statsbudgetens utgifter exklusive statsskuld- räntor beräknas till 624,2 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,7 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten. Det är främst utgifterna för sjukpenning och läkemedel som ökar, samtidigt som utgifterna för bl.a. arbetsmarknadspolitiska program och vuxenstudiestöd minskar.

Aktuell beräkning av statsskuld räntorna uppgår till 93,4 miljarder kronor. Upprevideringen i förhållande till beräkningen i statsbudgeten på 11,6 miljarder kronor, beror huvudsakligen på höjt ränteantagande, lägre beräknade överkurser vid emission och högre kursförluster. De högre kursförlusterna beror på att Riksgäldskontoret (RGK) nu beräknas genomföra en större förtidsinlösen av lån under 2000 jämfört med vad som antogs i beräkningen i budgetpropositionen.

Prognosen för Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m. uppgår till -3,5 miljarder kronor, vilket innebär större inlåning än utlåning. I jämförelse med statsbudgeten innebär den aktuella prognosen för RGK:s nettoutlåning att budgetsaldot försämras med 2 miljarder kronor. Försämringen beror till största delen på ett beräknat underskott, uppgående till 1,6 miljarder kronor, i det kommunala momssystemet. Dessutom beräknas nettot av utbetalningar och inbetalningar av premiepensionsmedel, öka utlåningen med 0,5 miljarder kronor.

Tabell 5.5 Statsbudgetens saldo 2000

Miljarder kronor

	Stats- budgeten	Prognos	Differens
Inkomster	782,3	809,6	27,3
Utgifter	699,8	714,1	14,3
Varav utgifter exkl. statsskuld räntor	623,5 ¹	624,2	0,7
Varav statsskuld räntor	81,8	93,4	11,6
Varav riksgäldskonto rets nettoutlåning m.m. ²	-5,5	-3,5	2,0
Budgetsaldo	82,5	95,5	13,0

¹ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar med 6 miljarder kronor.

² Inklusive kassamässig korrigering och den finansiella överföringen från AP-fonden till RGK.

Prognos för takbegränsade utgifter 2000

Det av riksdagen beslutade utgiftstaket för 2000 på 765 miljarder kronor ligger fast. Regeringen följer noggrant utgiftsutvecklingen under innevarande budgetår. Kontinuerlig utgiftsuppföljning och granskning av prognoser är nödvändig för att i tid kunna vidta korrigerande åtgärder.

Tabell 5.6 Takbegränsade utgifter 2000

Miljarder kronor

	Stats- budgeten	Prognos	Differens
Utgifter exkl. statsskuld- räntor	623,5 ¹	624,2	0,7
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	140,0	139,9	-0,1
Takbegränsade utgifter	763,5	764,1	0,6
Budgeteringsmarginal	1,5	0,9	-0,6
Utgiftstak för staten	765,0	765,0	0,0

¹ Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar med 6 miljarder kronor.

De takbegränsade utgifterna beräknades i statsbudgeten till 763,5 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen uppgick därmed till 1,5 miljarder kronor. I den nu aktuella prognosen uppgår de takbegränsade utgifterna till 764,1 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalen beräknas därmed till 0,9 miljarder kronor. Budgeteringsmarginalens minskning förklaras till största delen av kraftigt ökade utgifter för sjukförsäkringen.

Som andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna uppgå till 36,7 procent. År 1999 var motsvarande andel av BNP preliminärt 38,1 procent. För att möjliggöra en rättvisande jämförelse över tiden bör emellertid utgifterna för 1999 justeras för de tekniska förändringar som höjde utgiftstaket 2000 med 4 miljarder kronor. Efter en sådan korrigering blir de takbegränsade utgifternas andel av BNP 1999 i stället 38,5 %, dvs.

1,7 procentenheter högre än 2000. Jämfört med 1999 ökar nu de utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten med 12,7 miljarder kronor, varav 4,1 miljarder kronor förklaras av tekniska justeringar. Realt minskar de takbegränsade utgifterna med ca 0,6 % jämfört med 1999.

5.3.1 Utgiftsbegränsande åtgärder 2000

Utgiftstaket är ett allvarligt budgetpolitiskt åtgärande för regeringen. Om det finns risk för att utgiftstaket för staten kommer att överskridas, skall regeringen för att undvika detta enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, vidta sådana åtgärder som den har befogenheter till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder.

I budgetpropositionen för 2000 meddelade regeringen att den förberedde ett antal åtgärder för att begränsa utgifterna för 2000. Regeringskansliets utgiftsprognoser visade att utgiftstaket för staten riskerade att överskridas 2000 till följd av att framför allt utgifterna för sjukpenning och avgiften till EU steg mer än vad som tidigare beräknats.

Mot bakgrund av detta beslutade därför regeringen att senarelägga utgifter uppgående till 3,7 miljarder kronor, avseende arealersättning från 2000 till 2001. Vidare redovisade regeringen i budgetpropositionen för 2000 att ett antal utgiftsområden skulle komma att beröras av utgiftsbegränsningar. I budgetpropositionen preciserades emellertid inte närmare de vidtagna åtgärdernas omfattning.

Regeringen har bestämt att begränsningsbelopp skall införas 2000 på sammanlagt sex utgiftsområden. Begränsningsbeloppens syfte är att säkerställa att anslagsförbrukningen inte överstiger en viss bestämd nivå. I tabell 5.7 redovisas de nu fastlagda utgiftsbegränsningarna. De nivåer som anges i tabellen utgör således de maximala utgifterna för berörda utgiftsområden och anslag.

Regeringen avser att under året noggrant följa utgiftsutvecklingen och kommer, om utgiftstaket för staten är hotat, att i samband med budgetpropositionen för 2001 vidta åtgärder.

Tabell 5.7 Begränsningsbelopp 2000

Miljoner kronor

Utgiftsområde/Anslag	Nivåer som ej får överskridas
Uo 3, B1 Tullverket	1 155
Uo 6 Totalförsvaret	46 648
Uo 7, Vo A Bistånd	14 185
Uo 7, Vo B Central- och Östeuropa	975
Uo16 Utbildning och universitetsforskning	32 263
Uo18 E1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	1 050
Uo 21 Energi	1 959

5.3.2 Utgiftsprognoser per utgiftsområde

I tabell 5.8 redovisas de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde och för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. För vissa utgiftsområden avviker utgiftsprognoserna kraftigt i förhållande till anvisade medel på statsbudgeten. Nedan beskrivs de största skillnaderna utgiftsområdesvis.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Utgiftsprognosen uppgår till 5,1 miljarder kronor och är därmed 0,6 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Avvikelsen förklaras av att anslagssparande beräknas förbrukas, bl.a. 0,2 miljarder kronor på äldreanslaget *Samarbete och utveckling inom Östersjöregionen* och 0,1 miljarder kronor på riksdagens anslag. Vidare beror avvikelsen på att en justering av kostnaderna för statliga pensionsavgifter och bildandet av en sammanhållen IT-organisation i Regeringskansliet nu inkluderas i prognosen. På tilläggsbudget tillförs utgiftsområdet sammanlagt 0,2 miljarder kronor avseende anslaget *Regeringskansliet m.m.*, se avsnitt 5.4.2.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utgiftsprognosen uppgår till 23,5 miljarder kronor och är därmed 0,8 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utgifterna för anslaget *Polisorganisationen* beräknas överstiga anvisade medel i statsbudgeten med 0,5 miljarder kronor. Polisens ekonomiska situation är bekymmersam och regeringen föreslår därför att medel tillskjuts på tilläggsbudget, se avsnitt 5.4.5. Dessutom ökar utgifterna för *Kriminalvården* med 0,2 miljarder kronor, till viss del beroende på en ökad platsbeläggning.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgiftsprognosen uppgår till 15,2 miljarder kronor och är därmed 1,9 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Avvikelsen härrör främst från anslaget *Biståndsverksamhet*. I den nu aktuella prognosen beräknas det att 1,7 miljarder kronor av reservationerna kommer att användas under 2000. Delar av utgiftsområdet omfattas även under 2000 av en utgiftsbegränsning (se tabell 5.7).

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgiftsprognosen uppgår till 27,5 miljarder kronor och är därmed 2,2 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utgifterna för anslaget *Läkemedelsförmånen* beräknas bli 1,5 miljarder kronor högre p.g.a. att landstingen kompenseras för pris- och volymökningar för 1999 samt höjda antaganden om priser och volymer för 2000. Anslaget tillförs därför 2 miljarder kronor på tilläggsbudget. Vidare beräknas utgifterna för *Kostnader för statlig assistansersättning* nu bli 0,2 miljarder kronor högre jämfört med beräkningen i statsbudgeten.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgiftsprognosen uppgår till 97,2 miljarder kronor och är därmed 4,7 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Ökningen härrör främst från anslaget *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*, vars utgifter beräknas bli ca 4,6 miljarder kronor högre än tidigare anvisat. Orsaken är bl.a. att antalet nettosjukdagar (hela sjukdagar) för 2000 beräknas stiga med 12 procent jämfört med beräkningen i statsbudgeten. Prognosen för sjukpenningen, som är behäftad med stor osäkerhet, utgår från att antalet ersatta nettosjukdagar kommer att öka i en något långsammare takt än under 1999. En tendens till en avtagande ökningstakt är synbar under de sista månaderna 1999. Prognosen utgår från att medelersättningen ökar i samma takt som under 1999.

Utgiftsområde 13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

Utgiftsprognosen uppgår till 30,8 miljarder kronor och är därmed 0,2 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. De högre utgifterna är hänförliga till anslaget *Bidrag till arbetslöshetsersättning* och beror på att den öppna arbetslösheten nu beräknas bli något högre jäm-

fört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgiftsprognosen uppgår till 44,7 miljarder kronor och är därmed 1,4 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Den främsta orsaken till minskningen är att anslaget *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* beräknas minska med 1,1 miljarder kronor, vilket förklaras av en minskad omfattning av de arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgiftsprognosen uppgår till 18,7 miljarder kronor och är därmed 2,3 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Den främsta orsaken till minskningen är att anslaget *Vuxenstudiestöd* minskar med 1,7 miljarder kronor, bl.a. beroende på en minskad efterfrågan på det särskilda utbildningsbidraget.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostad och byggande

Utgiftsprognosen uppgår till 13,9 miljarder kronor och är därmed 1,7 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Minskningen förklaras av lägre utgifter på anslagen *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* och *Bostadsbidrag*, samtidigt som utgifterna för räntebidragen ökar något. Anslagsförbrukningen på anslaget *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* minskar till följd av att regeringen beslutat om en utgiftsbegränsning för anslaget. Utgifterna för bostadsbidraget beräknas bli lägre på grund av högre prognos för hushållens inkomster.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Utgiftsprognosen uppgår till 3,7 miljarder kronor och är därmed 0,4 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Ökningen förklaras huvudsakligen av anslaget *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999*. I den aktuella prognosen beräknas att 0,4 miljarder kronor av anslagssparandet kommer att användas under 2000.

Utgiftsområde 21 Energi

Utgiftsprognosen uppgår till 1,8 miljarder kronor och är därmed 0,4 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Ökningen förklaras helt av det nya anslaget *Ersättning för*

utvecklingen av en reaktor i Barsebäcksverken, som skall användas för att täcka de särskilda kostnader som uppstår vid avställning av den första reaktorn.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske m.m.

Utgiftsprognosen uppgår till 10,3 miljarder kronor och är därmed 0,6 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. De högre utgifterna kan hänföras till anslaget *Miljö, struktur- och regionala åtgärder*, som bl.a. används för nationell medfinansiering av EG-stöd, samt tre anslag som helt finansieras av EG-budgeten, *Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder, Arealersättning och djurbidrag m.m.* och *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*. Den högre förbrukningen inom utgiftsområdet ryms inom tillgängliga medel, då anslagssparande från tidigare budgetår beräknas förbrukas.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Utgiftsprognosen uppgår till 3,3 miljarder kronor och är därmed 0,4 miljarder kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Ökningen förklaras huvudsakligen av anslaget *Teknisk forskning och utveckling*. I den nu aktuella prognosen beräknas att 0,3 miljarder kronor av anslagssparandet skall användas under 2000.

Minskning av anslagsbehållningar

I statsbudgeten var förbrukningen av anslagsbehållningar ej fördelad per utgiftsområde, utan redovisades under posten *Minskning av anslagsbehållningar*. Förbrukningen prognostiserades i statsbudgeten till 6 miljarder kronor. I aktuell prognos ingår emellertid förbrukningen av anslagsbehållningar under respektive anslag och utgiftsområde. Totalt beräknas anslagsbehållningarna nu minska med ca 16 miljarder kronor under 2000. Den kraftiga minskningen är till största delen en effekt av indrag till följd av den s.k. 3%-regeln. Under 1999 ändrades anslagsförordningen så att myndigheterna endast efter ett särskilt beslut av regeringen får disponera hela eller en del av ingående anslagssparande som överstiger 3 % av förra årets tilldelade anslag.

Tabell 5.8 Prognos för takbegränsade utgifter 2000

Miljarder kronor

	Statsbudget	Förslag till tilläggsbudget	Totalt anvisat	Prognos	Differens prognos statsbudget
UO 1 Rikets styrelse	4,5	0,2	4,7	5,1	0,6
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,6	0,0	1,6	1,7	0,1
UO 3 Skatteförvaltning och uppbörd	5,9	0,0	5,9	6,3	0,3
UO 4 Rättsväsendet	22,7	0,1	22,7	23,5	0,8
UO 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	3,0	-0,2	2,8	3,1	0,1
UO 6 Totalförsvaret	46,6	0,0	46,7	45,9	-0,7
UO 7 Internationellt bistånd	13,2	0,0	13,2	15,2	1,9
UO 8 Invandrare och flyktingar	4,9	0,0	4,9	4,7	-0,3
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	25,4	2,1	27,5	27,5	2,2
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	92,5	1,5	94,0	97,2	4,7
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	33,6	0,0	33,6	33,4	-0,3
UO 12 Ekonomisk trygghet för familj och barn	44,8	0,0	44,8	44,6	-0,2
UO 13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet	30,6	0,0	30,6	30,8	0,2
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	46,1	-0,2	45,9	44,7	-1,4
UO 15 Studiestöd	21,0	-0,5	20,4	18,7	-2,3
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	32,6	0,0	32,5	32,2	-0,3
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7,6	0,0	7,6	7,6	0,1
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	15,6	-0,5	15,1	13,9	-1,7
UO 19 Regional utjämning och utveckling	3,3	0,2	3,5	3,7	0,4
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	1,7	0,0	1,7	1,7	0,0
UO 21 Energi	1,4	0,4	1,9	1,8	0,4
UO 22 Kommunikationer	25,5	0,0	25,5	25,9	0,3
UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	9,7	0,0	9,7	10,3	0,6
UO 24 Näringsliv	3,0	0,0	3,0	3,3	0,4
UO 25 Allmänna bidrag till kommunerna	97,7	0,0	97,7	98,2	0,5
UO 26 Statsskuld räntor m.m.	81,8	0,0	81,8	93,4	11,6
UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	23,1	0,0	23,1	23,2	0,1
Minskning av anslagsbehållningar	6,0		6,0		-6,0
Summa utgiftsområden	705,3	3,1	708,4	717,6	12,3
Summa utgiftsområden exkl. statsskuld räntor	623,5	3,1	626,6	624,2	0,7
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	140,0		140,0	139,9	-0,1
Takbegränsande utgifter	763,5		766,7	764,1	0,6
Budgeteringsmarginal	1,5			0,9	-0,6
Utgiftstak för staten	765,0			765,0	0,0

5.4 Förslag till tilläggsbudget

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 3 127 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 5 867 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 2 741 miljoner kronor.

Regeringens ambition är att ökade utgifter skall finansieras genom motsvarande minskning av utgifterna samma år. När det gäller de ökade utgifterna för bidrag för läkemedelsförmånen och sjukpenning och rehabilitering har emellertid detta inte varit möjligt. Efter de föreslagna åtgärderna uppgår budgeteringsmarginalen till 0,9 miljarder kronor för år 2000.

5.4.1 Teknisk justering av vissa anslag

Budgetåren 1998, 1999 och 2000 har tekniska justeringar genomförts av anslagen för förvaltningskostnader. Justeringarna har varit föranleda av förändrad finansiering av avtalsförsäkringarna på det statliga området. Justeringarna har ingen effekt på statsbudgetens saldo eftersom inkomsterna på inkomstitel 5211 Statliga pensionsavgifter ökar i motsvarande grad. I budgetpropositionen för 2000 höjdes de fastställda utgiftstaken med anledning av den tekniska justeringen. I underlaget för justeringarna inför budgetåret 2000 saknades vissa uppgifter, vilket medförde att alla justeringar inte kunde göras på anslagsnivå. I förslaget till tilläggsbudget ingår de kompletterande anslagsjusteringarna för innevarande budgetår. Totalt innebär dessa justeringar ökade utgifter med drygt 80 miljoner kronor. Förslagen redovisas under respektive anslag nedan.

5.4.2 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

C1 Regeringskansliet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 497 155 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 233 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A1 *Utrikesförvaltningen* under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan minskas.

Skälen för regeringens förslag: Regeringskansliet är sedan den 1 januari 1997 en myndighet men dess verksamhet finansieras från två skilda anslag, anslaget C1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 och anslaget A1 *Utrikesförvaltningen* under utgiftsområde 5.

I syfte att få ett effektivare IT-stöd till hela Regeringskansliet har, från den 1 januari 2000, all IT-verksamhet inklusive personal flyttats från UD till Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Anslaget C1 *Regeringskansliet m.m.* bör av detta skäl ökas med 148 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A1 *Utrikesförvaltningen* under utgiftsområde 5 minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget C1 *Regeringskansliet m.m.* med ytterligare 85 000 000 kronor.

C3 Allmänna val

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C3 *Allmänna val* får även användas för ett tidsbegränsat utvecklingsarbete för folkstyret.

Skälen för regeringens förslag: Det är viktigt att utveckla demokratin och att skapa förutsättningar för att öka medborgarnas aktiva deltagande i de politiska beslutsprocesserna och i samhällslivet. Ett utvecklingsarbete för folkstyret kommer att genomföras fram till valet år 2002. Namnet på utvecklingsarbetet är Tid för demokrati. Detta arbete avses inledas redan i år. Medel under an-

slaget C3 *Allmänna val* bör få användas för ändamålet.

5.4.3 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

A2 Riksrevisionsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 156 106 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A2 *Riksrevisionsverket* minskas med 7 542 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen minskas anslaget A2 *Riksrevisionsverket*.

A3 Ekonomistyrningsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 60 960 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A3 *Ekonomistyrningsverket* minskas med 1 289 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen minskas anslaget A3 *Ekonomistyrningsverket*.

A6 Statistiska Centralbyrån

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 384 772 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A6 *Statistiska Centralbyrån* ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* under utgiftsområde 14 *Arbetsmarknad* och *arbetsliv* minskas.

Skälen för regeringens förslag: En tillförlitlig och heltäckande statistik om vakanser behövs. En sådan statistik ger information om hur re-

kryteringsproblem bidrar till arbetslöshet och om lönebildningens förutsättningar. Som exempel kan nämnas att en hög vakanskvot kan leda till lönekonkurrens och löneglidning. Den vakansstatistik som finns i dag bygger på lediga platser som anmälts till arbetsförmedlingen. Den är bristfällig i flera avseenden. Regeringen föreslår därför att anslaget A6 *Statistiska centralbyrån* ökas med 1 500 000 kronor för att finansiera förbättrad vakansstatistik. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 14 *Arbetsmarknad* och *arbetsliv* uppförda anslaget A1 *Arbetsmarknadsverket* minskas med motsvarande belopp.

A10 Statens kvalitets- och kompetensråd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 10 184 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A10 *Statens kvalitets- och kompetensråd* ökas med 631 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget A10 *Statens kvalitets- och kompetensråd*.

B4 Riksgäldskontoret: Vissa kostnader för upplåning och låneförvaltning

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 425 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att teckna eller förvärva aktier för högst 2 000 000 kronor i bolag som direkt eller indirekt driver verksamhet i syfte att tillhandahålla en elektronisk marknadsplats primärt för handel i statsobligationer.

Skälen för regeringens förslag: Målet för statsskuldförvaltningen är att statens skuld skall förvaltas så att den långsiktiga kostnaden minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Väl fungerande och effektiva marknadsplatser med hög tillgänglighet för de aktörer som handlar i svenska statspapper kan förväntas öka likviditeten och genomlysningen av marknaden och därmed medföra lägre upplåningskostnader för staten. För staten som emittent av statspapper

per finns det därför skäl att bidra till väl fungerande och effektiva marknader för handel med statspapper, inte minst vad gäller andrahandsmarknaden för statsobligationer. Denna form av marknadsvård utgör ett naturligt inslag i strävandena att minimera de långsiktiga kostnaderna i statens upplåning.

Regeringen anser därför att det under vissa förutsättningar skulle kunna bli aktuellt för staten att, via Riksgäldskontoret, gå in som delägare i ett bolag som administrerar ett elektroniskt system primärt för handel i statsobligationer. Om staten går in som delägare i ett sådant bolag skulle processen med att skapa en effektivare marknadsplats kunna påskyndas. På sikt skulle en elektronisk marknadsplats för statsobligationer kunna förbättra konkurrensvillkoren för den svenska statspappersmarknaden.

En kapitalinsats i ett sådant bolag beräknas uppgå till maximalt 2 miljoner kronor. Finansiering sker från det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget B4 *Riksgäldskontoret: Vissa kostnader för upplåning och låneförvaltning*.

Premiepensionsmyndigheten

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 500 000 000 kronor för att tillgodose Premiepensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar.

Skälen för regeringens förslag: Premiepensionsmyndigheten (PPM) inrättades den 1 juli 1998 för att administrera det nya pensionssystemet. En av PPM:s huvuduppgifter är att administrera pensionsspararnas konton och för deras räkning genomföra handel med till PPM anslutna fondbolag. Under hösten 2000 och våren 2001 skall de premiepensionsrätter som tjänats in under åren 1995–1999 placeras. Värdet på dessa pensionsrätter uppgår sammanlagt till ca 74 miljarder kronor. Pensionsspararna kommer att kunna välja bland nästan 500 värdepappersfonder för placering av sina pensionsrätter och byten mellan fonder.

Av den totala kreditramen behövs huvuddelen för att täcka de temporära likviditetsunderskott som kan uppstå i PPM:s handel med fondandelar. Underskotten kan orsakas av obalanser i in- och utflöden av betalningar vid byte mellan olika

fonder eller av förseningar av betalningar från fondbolag till PPM. För att PPM i sådana lägen skall kunna fullgöra sina åtaganden och minska risken i verksamheten kan en kredit behöva utnyttjas. Under normala omständigheter bedöms en kredit på 100–200 miljoner kronor behövas för att täcka det temporära likviditetsbehovet. På motsvarande sätt kommer kontot att uppvisa behållningar andra dagar. För att säkerställa genomförande av fondhandeln även i extrema situationer bedöms krediten behöva uppgå till 450 miljoner kronor.

Utöver detta behöver PPM en kredit för att kunna finansiera handel i eget lager av fondandelar. Syftet med lagret är att effektivisera fondhandeln och att minska behovet av att genomföra handel med små belopp. För att hålla ett tillräckligt stort handelslager bedöms 50 miljoner kronor vara tillräckligt.

Totalt bedömer därmed regeringen att behovet av kreditutrymme för finansiering av likviditetsbehovet i fondhandeln uppgår till 500 miljoner kronor.

5.4.4 Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd

B1 Tullverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 127 027 000 kronor.

Regeringens förslag: Expeditions- och ansökningsavgifter, tullförrättningsavgifter samt tullräkningsavgifter vid Tullverket redovisas fr.o.m. den 1 juli 2000 mot anslaget B1 *Tullverket* i stället för mot inkomstitlarna 2511 och 2541.

Skälen för regeringens förslag: När Öresundsbron öppnas beräknas Tullverket få en merkostnad på 25 miljoner kronor per år. Regeringen kan inte acceptera att Tullverkets ambitionsnivå sänks. Ett resurstillskott behövs därför redan innevarande år. Tullverket bör få disponera medel från de expeditions- och ansökningsavgifter, tullförrättningsavgifter och tullräkningsavgifter som för närvarande redovisas mot inkomstitlarna 2511 och 2541.

Regeringen gör bedömningen att denna förändring ökar Tullverkets resurser med 25 miljoner kronor på årsbasis. Statsbudgetens inkomster

minskar med samma belopp. Avgifternas karaktär av offentligrättsliga avgifter förändras inte.

5.4.5 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

A1 Polisorganisationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 11 506 881 000 kronor för polisen.

Regeringens förslag: Avgifter för pass som utfärdas av polismyndigheterna redovisas fr.o.m. den 1 juli 2000 mot anslaget A1 *Polisorganisationen* i stället för mot inkomsttiteln 2511.

Anslaget A1 *Polisorganisationen* ökas med 100 420 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget D2 *Statliga tjänstepensioner* under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskas.

Skälen för regeringens förslag: Polisväsendets ekonomiska situation är bekymmersam. Polisen beräknas under innevarande år förbruka ca 440 miljoner kronor mer än vad som anvisats på statsbudgeten. Detta finansieras genom utnyttjande av anslagssparande och utnyttjande av anslagskrediten. Polisen måste arbeta aktivt för att ytterligare effektivisera resursanvändningen. Regeringen kan dock inte acceptera att polisens arbete med att genomföra närpolisreformen stannar av. Ett resurstillskott redan innevarande år är därför nödvändigt.

Genom att låta polisväsendet få disponera avgifter från pass utfärdade av polismyndigheterna kan ca 90 miljoner kronor tillföras under innevarande år. Regeringen gör bedömningen att den föreslagna ändringen ökar polisens resurser med 180 miljoner kronor på årsbasis. Statsbudgetens inkomster minskas med motsvarande belopp. Passavgifternas karaktär av offentligrättslig avgift påverkas inte av denna ändrade budgetmässiga redovisning.

Anslaget A1 *Polisorganisationen* bör ökas med 110 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget D2 *Statliga tjänstepensioner* minskas med motsvarande belopp.

För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen bör dessutom anslaget minskas med 9 580 000 kronor.

B2 Ekobrottsmyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 250 933 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B2 *Ekobrottsmyndigheten* ökas med 13 462 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget B2 *Ekobrottsmyndigheten*.

F6 Rättshjälpkostnader m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 802 396 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget F6 *Rättshjälpkostnader m.m.* minskas med 47 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget F6 *Rättshjälpkostnader m.m.* bör minskas med 47,6 miljoner kronor. Syftet med detta är att bidra till finansieringen av en ökning av anslaget F7 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* och av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget B16 *Statens institutionssstyrelse*. Utgifterna för rättshjälp kan minskas bl.a. till följd av den reform som har genomförts på området.

F7 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 10 399 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget F7 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* ökas med 10 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Med anledning av kostnadsökningar bl.a. till följd av den nya lagen (1998:714) om frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder ökar resursbehovet. Regeringen anser att anslaget bör ökas med 10,6 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget F6 *Rättshjälpkostnader m.m.* minskas med motsvarande belopp.

5.4.6 Utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan

A1 Utrikesförvaltningen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 891 058 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A1 *Utrikesförvaltningen* minskas med 175 630 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget A1 *Utrikesförvaltningen* minskas med 148 000 000 kronor för att finansiera motsvarande ökning av anslaget C1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse med anledning av sammanslagningen av Regeringskansliets två IT-organisationer.

För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringar minskas anslaget med ytterligare 27 630 000 kronor.

B4 Fredsfrämjande verksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 147 416 000 kronor. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte begärts tidigare.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för ändamål som omfattas av anslaget B4 *Fredsfrämjande verksamhet* under år 2000 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kronor efter år 2000.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen kan utan att inhämta riksdagens godkännande besluta att med svensk personal delta i internationella fredfrämjande insatser i första hand inom ramen för FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Sådana beslut kan innebära ekonomiska förpliktelser för staten under kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att för ändamål som omfattas av anslaget B4 *Fredsfrämjande verksamhet* under år 2000 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda

åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kronor efter år 2000.

5.4.7 Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 22 340 782 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* ökas med 700 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* minskas med 700 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Budgetåret 1999 delades det tidigare anslaget A1 *Försvarmakten* i två anslag, nämligen anslaget A1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* och anslaget A3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling*. Syftet var att ge bättre förutsättningar att styra och följa upp verksamheten. Riksdagen har ställt sig bakom att en avvägning mellan de olika verksamhetsområdena borde kunna ske inför varje budgetår (prop. 1997/98:83, bet. 1997/98:FöU10, rskr. 1997/98:269).

I enlighet med vad regeringen anförde i prop. 1998/99:74 *Förändrad omvärld – omdanat försvaret* har Försvarmakten under 1999 och 2000 vidtagit åtgärder för att påbörja en strukturomvandling i syfte att hantera problem under innevarande försvarsbeslutsperiod och för att möjliggöra en minskning av den ekonomiska ramen under nästa försvarsbeslutsperiod. Som ett led i omställningen har även förskjutningar av utgifter mellan verksamhetsområden och budgetår skett.

Fördelningen av utgifter för innevarande budgetår kommer därmed att förskjutas mellan anslagen. Anslaget A3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* bör därför ökas med 700 000 000 kronor och anslaget A1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* minskas med motsvarande belopp.

B1 Funktionen Civil ledning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 437 983 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B1 *Funktionen Civil ledning* ökas med 700 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har beslutat att det centrala lednings- och samordningsansvaret för trossamfundens verksamhet inom totalförsvaret från och med 2000 skall övergå från Svenska kyrkan till Överstyrelsen för civil beredskap (prop. 1998/99:124, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). En minskning med 700 000 kronor gjordes därför av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier trossamfund och fritid uppförda anslaget K1 *Stöd till trossamfund*. Den avsedda ökningen av anslaget B1 *Funktionen Civil ledning* kom dock inte att ske, varför en justering nu bör göras.

B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 691 677 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B3 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst* ökas med 4 931 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget D6 *Stöd till frivilliga försvarsorganisationer* minskas med 4 931 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har beslutat om en ändrad uppgiftsfördelning mellan anslaget B3 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst* och anslaget D6 *Stöd till frivilliga försvarsorganisationer* (prop. 1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224). Anslaget D6 *Stöd till frivilliga försvarsorganisationer* skulle rätteligen uppgå till 88 245 000 kronor och anslaget B3 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst* till 696 608 000 kronor. Sistnämnda anslag bör därför nu ökas med 4 931 000 kronor och anslaget D6 *Stöd till frivilliga försvarsorganisationer* minskas med motsvarande belopp.

C5 Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 526 489 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C5 *Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor* får år 2000 användas för att täcka den förlust som uppkommit i Statens räddningsverks internationella verksamhet.

Skälen för regeringens förslag: Statens räddningsverk får mot full kostnadstäckning genomföra internationella uppdrag på regeringens uppdrag. Den 6 juni 1996 och 11 september 1997 uppdrog regeringen åt Räddningsverket att stödja Europakommissionens arbete med ett återuppbyggnadsprojekt i Bosnien-Hercegovina. Räddningsverket utförde ett bostadsförsörjnings- och infrastrukturprogram i Bosnien-Hercegovina som inte uppfyllde kravet på full kostnadstäckning. På grund av brister i myndighetens styrning och uppföljning uppkom en förlust på 20 879 000 kronor. Förlusten behöver regleras. Regeringen har noterat att Räddningsverket under 1999 har stärkt den ekonomiska styrningen av verksamheten genom inrättande av en särskild funktion för kontroll och uppföljning samt att de ekonomiska villkoren för den internationella verksamheten har förändrats under 1999. Regeringen föreslår att anslaget C5 *Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor* år 2000 får användas för att täcka den angivna förlusten.

D3 Försvarets radioanstalt

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 428 494 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget D3 *Försvarets radioanstalt* ökas med 11 190 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget D3 *Försvarets radioanstalt*.

5.4.8 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

A2 Bidrag för läkemedelsförmånen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 137 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A2 *Bidrag för läkemedelsförmånen* ökas med 2 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utöver utbetalning av ersättning till landstingen under år 2000 kommer anslaget att belastas av en förlustdelning avseende 1999 års läkemedelskostnader. Statens andel av förlustdelningen beräknas uppgå till knappt 1 215 000 000 kronor. Dessutom är anslaget belastat av ett underskott från tidigare budgetår på 828 000 000 kronor. För att täcka utbetalningarna för förlustdelningen samt det ackumulerade underskottet föreslås att anslaget ökas med 2 000 000 000 kronor.

A9 Smittskyddsinstitutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 131 224 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A9 *Smittskyddsinstitutet* ökas med 10 000 000 kronor. Finansieringen sker genom att anslaget C1 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning* minskas.

Skälen för regeringens förslag: För att möta Smittskyddsinstitutets ekonomiska svårigheter har verksamheten tillförts extra resurser, senast i statsbudgeten för innevarande år. Myndigheten har fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som krävs för att myndighetens ekonomi skall komma i balans samt vilka åtgärder som planeras för att förbättra den ekonomiska styrningen av verksamheten. Smittskyddsinstitutet har rapporterat uppdraget till regeringen. Regeringen föreslår nu att myndigheten tillförs ökade medel för att i första hand kunna vidta de åtgärder som krävs för att få kontroll över ekonomin och förbättra styrningen av verksamheten. Av de anslagna medlen skall 800 000 kronor användas för deltagande i EU:s smittskyddssamarbete.

Regeringen föreslår att anslaget A9 *Smittskyddsinstitutet* ökas med 10 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget C1 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning* minskas med motsvarande belopp.

A13 Ersättning till steriliserade i vissa fall

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 90 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A13 *Ersättning till steriliserade i vissa fall* ökas med 101 530 000 kronor. En delfinansiering sker genom att anslaget A14 *Personligt ombud* minskas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anvisade och beräknade medel för perioden 1999–2001 bygger på uppskattningen att 1 000 personer skulle komma att erhålla ersättning. Nya prognoser visar att närmare 1 700 personer kommer att beviljas ersättning.

För att täcka de beräknade utgifterna under år 2000 måste anslaget A13 *Ersättning till steriliserade i vissa fall* ökas med 101 530 000 kronor. En delfinansiering sker genom minskning av anslaget A14 *Personligt ombud* med 15 000 000 kronor.

B2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 330 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* minskas med 55 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2000 beräknade regeringen 55 000 000 kronor under anslaget B2 *Vissa bidrag inom handikappområdet* för särskilda insatser inom handikappområdet. Regeringen föreslår nu i det följande hur dessa medel bör fördelas till olika ändamål under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

B4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 78 394 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* minskas.

Skälen för regeringens förslag: Rikstolktjänsten är ett ekonomiskt stöd för den tolktjänst som förtroendevalda i handikapporganisationernas riksorganisationer behöver för riksövergripande och internationella uppdrag som inte bekostas genom landstingens vardagstolkning. Under 1999 ökade såväl efterfrågan som tillgången på tolkar och anslaget var förbrukat innan året var slut. Det större medelsbehovet förväntas föreligga även år 2000. Regeringen anser därför att anslaget bör ökas med 1 000 000 kronor för att bidrag skall kunna lämnas i ökad omfattning.

Finansiering sker genom att anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* minskas med 1 000 000 kronor.

B5 Bidrag till handikapp- och pensionärsorganisationer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 132 194 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B5 *Bidrag till handikapp- och pensionärsorganisationer* ökas med 20 500 000 kronor. Finansiering sker genom minskning av anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* och genom att anslaget B1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* minskas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I takt med att fler handikapporganisationer bildas och ansöker om ekonomiskt stöd ökar efterfrågan på de statliga bidragen till handikapporganisationerna. För att möta det ökade resursbehovet hos organisationerna och för att underlätta övergången till en ny fördelningsmodell avseende bidragen till organisationerna anser regeringen att ökade resurser behövs för bidrag till handikapporganisatio-

nerna. Det ökade stödet är ett av förslagen i regeringens proposition (1999/2000:79) *Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken*.

Under senare år har även antalet pensionärsorganisationer ökat medan anslagsnivån varit oförändrad. Regeringen anser därför att ytterligare medel behövs så att ökade bidrag kan lämnas till pensionärsorganisationerna. Regeringen anser därför att anslaget sammantaget bör ökas med 20 500 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget B1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* minskas med 1 000 000 kronor och genom att anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* minskas med 19 500 000 kronor.

B9 Bidrag till ungdomsvård och missbrukarvård m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 63 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B9 *Bidrag till ungdomsvård och missbrukarvård m.m.* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget N2 *Lotteriinspektionen* under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och medier minskas.

Skälen för regeringens förslag: Med anledning av propositionen *Kasinospel i Sverige m.m.* (prop. 1998/99:80, bet. 1998/99:KrU11, rskr. 1998/99:229) aviserade regeringen att den avsåg att föreslå riksdagen att ytterligare öka resurserna för att motverka negativa sociala och ekonomiska konsekvenser av spel. Detta förslag lämnas nu.

Under anslaget är medel beräknade för arbetet mot spelberoende. Hittills har insatserna i huvudsak tagit sikte på att öka kunskaperna om spelberoende. Med stöd av de kunskaper som vunnits finns det nu anledning att gå vidare med förebyggande insatser mot spelmissbruk och för att öka medvetenheten om problemen bland de yrkesgrupper som möter spelmissbrukare i sitt arbete. Också frågor om hjälp och stöd till missbrukare bör nu tas upp.

Regeringen föreslår att anslaget B9 *Bidrag till ungdomsvård och missbrukarvård m.m.* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget N2 *Lotteriinspektionen* under utgiftsom-

råde 17 Kultur, medier, trossamfund och medier minskas med motsvarande belopp.

B12 Statens institut för särskilt utbildningsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 663 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B12 *Statens institut för särskilt utbildningsstöd* ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom minskningen av anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet*.

Skälen för regeringens förslag: I regeringens proposition (1999/2000:79) Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken föreslår regeringen ett nationellt program för kompetensutveckling av personal inom olika samhällsområden kring frågor som rör bemötande av personer med funktionshinder. Enligt förslaget skall Statens institut för särskilt utbildningsstöd utarbeta och ha ansvar för programmet på central nivå. Regeringen anser därför att ytterligare 1 500 000 kronor bör anvisas på anslaget.

Finansiering sker genom att anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* minskas med 1 500 000 kronor.

B16 Statens institutionsstyrelse

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 557 032 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B16 *Statens institutionsstyrelse* ökas med 96 200 000 kronor. Finansiering sker genom minskning av anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* samt genom att anslagen B3 *Statsbidrag till vårdartjänst* minskas med 24 450 000 kronor, anslaget B15 *Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor* minskas med 250 000 kronor, anslaget C1 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning* minskas, anslaget C2 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Förvaltning* minskas med 1 100 000 kronor samt genom att anslaget F6 *Rättshjälpkostnader m.m.* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet minskas.

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten vid Statens institutionsstyrelse (SIS) är mycket omvärldsberoende och därför svårplanerad. Verksamheten är uppdelad i tre verksamhetsgrenar: missbrukarvård, ungdomsvård och sluten ungdomsvård. Sluten ungdomsvård är en ny straffpåföljd för ungdomar i åldrarna 15 till 20 år. Möjligheten att döma till denna påföljd infördes den 1 januari 1999 och vid SIS inrättades tio årsplatser som helt finansieras via styrelsens anslag. Antalet domar till sluten ungdomsvård har dock kontinuerligt ökat och idag vårdas ungdomar motsvarande 40 årsplatser. Betydligt fler ungdomar har således dömts till sluten ungdomsvård än vad regeringen beräknade när påföljden infördes. Regeringen bedömer att platsantalet för sluten ungdomsvård måste utökas med ytterligare 40 årsplatser, dvs. till totalt 50 platser. Kostnaderna för 40 nya årsplatser beräknas till 62 400 000 kronor. Volymerna i den slutna ungdomsvården ökade redan under 1999 och därför tillförs anslaget nu medel för att täcka även kostnaderna för denna ökade verksamhet.

För ungdomsvården i övrigt avseende placeringar enligt lagen om vård av unga (LVU) är SIS i behov av ytterligare 24 årsplatser, dvs. totalt 646 årsplatser. Orsaken är en ökad efterfrågan på sådana platser från kommunerna. Dessa platser finansieras till viss del av vårdavgifter från kommunerna. Statens kostnad för en utbyggnad med ytterligare 24 platser beräknas till 22 100 000 kronor.

Regeringen avser att noga följa utvecklingen vid SIS och hur de tillförda resurserna används. Meningen är att den slutna ungdomsvården skall utvärderas efter två år och avsikten är att utvärderingen skall påbörjas under hösten år 2000. Utvärderingen skall även analysera dimensioneringen av den slutna ungdomsvården och vad påföljden har haft för konsekvenser för den ordinarie ungdomsvården.

Regeringen föreslår att anslaget B16 *Statens institutionsstyrelse* ökas med 96 200 000 kronor för år 2000. Utgiftsökningen finansieras genom minskning av anslaget B2 *Vissa statsbidrag inom handikappområdet* med 33 000 000 kronor, anslaget B3 *Statsbidrag till vårdartjänst* med 24 450 000 kronor, anslaget B15 *Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor* med 250 000 kronor, anslaget C1 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning* med 400 000 kronor och anslaget C2 *Socialvetenskaplig forskningsrådet: Förvaltning* 1 100 000 kronor. Vidare minskas anslaget F6 *Rättshjälpkostnader m.m.* under ut-

giftsområde 4 Rättsväsendet med 37 000 000 kronor.

C1 Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 117 655 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C1 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning* minskas med 10 400 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget C1 *Socialvetenskapliga forskningsrådet: Forskning* minskas med 10 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget A9 *Smittskyddsinstitutet* samt med 400 000 kronor för att delfinansiera ökningen av anslaget B16 *Statens institutionsstyrelse*.

5.4.9 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

A1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 31 502 036 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökas med 1 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: På grund av den kraftigt ökade sjukfrånvaron har utgifterna för sjukpenning ökat och de medel som har anvisats på statsbudgeten för år 2000 har visat sig vara otillräckliga. För närvarande finns det ingenting som tyder på att utgifterna kommer att minska under de närmaste åren.

De prognoser som ligger till grund för regeringens bedömning av utgiftsutvecklingen för år 2000 är dock mycket osäkra. Huruvida den föreslagna ökningen är tillräcklig eller inte för hela året är därför svårt att förutse. Regeringen kommer att tillsätta en arbetsgrupp som skall utarbeta en handlingsplan för att minska ohälsan samt föreslå åtgärder som bryter den negativa utvecklingen.

Regeringen föreslår att anslaget A1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökas med 1 500 000 000 kronor.

5.4.10 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

A4 Delpension

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 122 800 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A4 *Delpension* ökas med 103 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A2 *Efterlevandepensioner till vuxna* minskas med 103 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Före år 1999 betalades delpensionerna från delpensionsfonden. Från och med år 1999 betalas delpensionerna från ett eget anslag. Utbetalning av delpensioner har minskat under de senaste åren och på sikt skall anslaget avvecklas. Några nya delpensioner kommer inte att beviljas efter år 2000. När anslaget beräknades överskattades dock den nedåtgående trenden i volymutvecklingen.

Utgifterna år 2000 beräknas uppgå till 197 600 000 kronor. Efter utnyttjande av anslagssparandet och en möjlig anslagskredit behövs ytterligare 103 000 000 kronor. Regeringen föreslår därför att anslaget A4 *Delpension* ökas med 103 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget A2 *Efterlevandepensioner till vuxna* minskas med motsvarande belopp.

5.4.11 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

A3 Underhållsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag 2 737 500 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A3 *Underhållsstöd* ökas med 12 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen avser att under maj månad lämna ett förslag till

riksdagen om ändrade regler för utfyllnadsbidrag vid växelvis boende. Förslaget beräknas kunna träda i kraft den 1 januari år 2001 och tillämpas första gången i fråga om underhållsstöd som avser tid efter den 31 mars 2001. Förslaget kommer att innebära en besparing på anslaget A3 *Underhållsstöd* med 37,5 miljoner kronor år 2001 och med 50 miljoner kronor per år för tiden därefter.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2000 att detta förslag skulle överlämnas riksdagen senast i samband med 2000 års ekonomiska vårproposition för i kraftträdande den 1 juli år 2000 och tillämpas för underhållsstöd som avser tid efter den 30 september år 2000. Förslaget skulle då innebära en besparing med 12,5 miljoner kronor år 2000. Beräkningen av anslaget för år 2000 baserades på denna förutsättning. Det senarelagda ikraftträdandet gör att anslaget A3 *Underhållsstöd* behöver ökas med 12 500 000 kronor.

5.4.12 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

A1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 527 565 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget A1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* minskas med 3 000 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget A16 *Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling* med 1 500 000 kronor och ökningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget A6 *Statistiska centralbyrån* med 1 500 000 kronor.

A2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 19 590 591 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A2 *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* minskas med 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget A2 *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* minskas med 30 000 000 kronor med anledning av regeringens förslag om reformering av det förstärkta anställningsstödet. Vidare bör anslaget minskas med 70 000 000 kronor till följd av regeringens förslag om att införa ett särskilt anställningsstöd för äldre arbetslösa enligt förslaget i prop. 1999/2000:98 Förnyad arbetsmarknadspolitik för delaktighet och tillväxt. Sammantaget innebär regeringens förslag att anslaget A2 *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* minskar med 100 000 000 kronor.

Förstärkt anställningsstöd

Regeringens förslag: Det förstärkta anställningsstödet utvecklas ytterligare.

Det förstärkta anställningsstödet skall för en person som sedan 48 månader antingen har varit öppet arbetslös eller har deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd och omedelbart före anvisningen under samma tid varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen kunna lämnas enligt följande. Stödet lämnas med 75 procent av lönekostnaden, dock högst 525 kronor per dag, i 12 månader samt med 50 procent av lönekostnaden, dock högst 350 kronor per dag, under ytterligare 12 månader.

Det utökade anställningsstödet skall gälla från och med den 1 augusti 2000.

Skälen för regeringens förslag: En av arbetsmarknadspolitikens viktigaste uppgifter är att motverka långa tider utan reguljärt arbete. Anställningsstödet har visat sig vara en framgångsrik åtgärd när det gäller att bryta arbetslöshet.

Anställningsstödet har fått ökad betydelse under 1999 genom det förstärkta stödet som infördes hösten 1999 och de ändringar som gjordes vid årsskiftet 1999/2000 och som innebär särskilda hänsynstaganden till bl.a. personer med arbetshandikapp (prop. 1999/2000:1 utg.omr. 14, bet. 1999/2000:AU1, rskr. 1999/2000:83).

Regeringen anser att det nu finns skäl att ytterligare utvidga det förstärkta anställningsstödet för att underlätta för personer, som har varit ar-

betslösa mycket långa perioder, att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Det är viktigt att även dessa grupper får del av den konjunkturuppgång Sverige nu befinner sig i. Många arbetsgivare är tveksamma till att anställa personer som har varit arbetslösa mycket länge och det är därför extra viktigt att incitament skapas som underlättar för dessa personer att få fotfäste på arbetsmarknaden.

Det förstärkta anställningsstödet bör utvecklas på sätt som framgår av regeringens förslag.

De nya bestämmelserna bör gälla från och med den 1 augusti 2000.

Ersättningen till arbetsgivarna sker i form av en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto på samma sätt som för det nuvarande allmänna och förstärkta anställningsstödet. Statens inkomster beräknas minska med 30 000 000 kronor år 2000.

B3 Forskning, utveckling och utbildning m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 308 585 000 kronor. Regeringen har vidare ett bemyndigande att under år 2000 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 250 000 000 kronor under åren 2001–2003.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2000, såvitt avser ramanslaget B3 *Forskning, utveckling, och utbildning m.m.*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 250 000 000 kronor under åren 2001–2004.

Skälen för regeringens förslag: Långsiktiga samarbetsprojekt behöver kunna bedrivas. Regeringen bör därför få ett bemyndigande som innebär att beslut kan fattas under 2000 som medför utgifter även under år 2004.

B5 Finansiering av forskning och utveckling inom arbetslivsområdet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 218 854 000 kronor. Regeringen har vidare ett bemyndigande att under år 2000 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 420 000 000 kronor under åren 2001–2003.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2000, såvitt avser ramanslaget B5 *Finansiering av forskning och utveckling inom arbetslivsområdet*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 420 000 000 kronor under åren 2001–2005.

Skälen för regeringens förslag: Långsiktiga forsknings- och utvecklingsprojekt behöver kunna finansieras och initieras. Regeringen bör därför få ett bemyndigande som innebär att beslut kan fattas under 2000 som medför utgifter även under åren 2004 och 2005.

B13 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 018 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B13 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning* ökas med 80 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget B13 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning*.

D2 Statliga tjänstepensioner

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 755 800 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget D2 *Statliga tjänstepensioner* minskas med 110 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget D2 *Statliga tjänstepensioner* bör minskas med 110 000 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet upptagna anslaget A1 *Polisorganisationen*.

Statens pensionsverk

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 25 000 000 kronor för att tillgodose Statens pensionsverks behov av likviditet i samband med pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning.

Skälen för regeringens förslag: Statens pensionsverk (SPV) får bedriva uppdragsverksamhet som ligger nära verkets huvuduppgifter. Detta innebär pensionsberäkning och utbetalning av pensioner åt kommuner m.fl. De penningflöden som härvidlag hanteras är mycket stora. I normalfallet har SPV rekviderat medel från uppdragsgivaren innan utbetalning sker. I liten omfattning gör dock SPV utbetalningar för uppdragsgivares räkning innan rekvisition av medel har skett. SPV anser att ett rörelsekapital i form av en speciell kredit i Riksgäldskontoret (RGK) bör skapas. Den räntekontokredit som SPV för närvarande disponerar är inte avsedd för detta ändamål och är inte heller tillräckligt stor.

5.4.13 Utgiftsområde 15 Studiestöd

A2 Studiemedel m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 806 499 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A2 *Studiemedel m.m.* ökas med 195 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Luftfartsverket utbildar varje år flygledare för att täcka det nationella behovet av flygtrafikledningstjänst. Under utbildningstiden får flygledaraspiranterna en lön från Luftfartsverket som motsvarar studiemedel och studielån. Luftfartsverkets kostnad för en certifierad flygledare beräknas i dag uppgå till drygt två miljoner kronor. I takt med att flygledningstjänsten i allt högre grad styrs av internationella regler har verksamheten och marknaden blivit alltmer global, vilket i sin tur har lett till att flygledarna i allt större omfattning rör sig friare mellan länderna. Den internationella efterfrågan på flygledare har lett till att de i Sverige

utbildade flygledarna, efter några års verksamhet, flyttar utomlands för att utöva yrket.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det är rimligt att den enskilde i större utsträckning får ta ekonomiskt ansvar för utbildningen, vilket blir fallet om utbildningen finansieras inom ramen för studiestödssystemet. Studiestödet kommer att omfatta de elever som påbörjar sin utbildning från och med hösten 2000. År 2002 kommer samtliga elever i flygledarutbildningen att omfattas av studiestödet. Den totala utgiften kommer då att uppgå till uppskattningsvis 1 900 000 kronor per år. En motsvarande höjning av utdelningen från Luftfartsverket kommer att ske. Innevarande år bör anslaget A2 *Studiemedel m.m.* ökas med 195 000 kronor.

A3 Vuxenstudiestöd m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 195 998 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A3 *Vuxenstudiestöd m.m.* minskas med 540 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efterfrågan på vuxenstudiestöd förväntas bli mindre än vad som budgeterats för innevarande år på anslaget A3 *Vuxenstudiestöd m.m.* Regeringen anser därför att anslaget skall minskas med 540 000 000 kronor.

Beslut om studiestöd m.m.

Regeringens bedömning: Regeringen avser att delegera till Statens skolverk att på ett kostnadsneutralt sätt besluta om rätt till studiestöd för kompletterande utbildningar på dels gymnasial, dels eftergymnasial nivå vilka står under statlig tillsyn som utövas av verket. Därvid bör gränsdragningen mellan utbildningsnivåerna ankomma på verket. Omfattningen av de delegerade studiestödsvolymer och anslagspåverkande förändringar i övrigt bör beredas inom ramen för den årliga budgetprocessen.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen har tidigare i propositionen Ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000 UbU7, rskr. 1999/2000:96) redovisat

bedömningen att beslut om studiestödsberättigande utbildningar bör fattas av regeringen inom ramen för budgetprocessen på grundval av ett samlat förslag från berörda myndigheter.

Regeringen anser nu att det av praktiska skäl är motiverat att till Statens skolverk delegera att på ett kostnadsneutralt sätt fatta beslut om rätt till studiestöd för kompletterande utbildningar som står under statlig tillsyn som utövas av verket. Möjligheterna till dialog med utbildningsanordnarna och att omfördela statsbidrag mellan utbildningar förbättras om verket har möjlighet till samordning med studiestödet. Den utbildningsvolym det hela motsvarar är ca 4 200 årselevplatser. I volymen ingår ej utbildningar som hör till Högskoleverkets ansvarsområde. Förändringar av volymen kan bli aktuella t.ex. i samband med att en utbildning genom beslut av regeringen i stället ställs under statlig tillsyn som utövas av Högskoleverket.

Som redovisats i propositionen bör studiemedel i princip kunna lämnas till studerande under 20 år vid påbyggnadsutbildning eller motsvarande utbildning, där det för antagning fordras slutbetyg från treårig utbildning i gymnasieskolan och påbyggnadsutbildningen bygger vidare på dessa kunskaper. Regeringen avsåg tidigare att utfärda de närmare reglerna om gränsdragningen. Den ovan nämnda ordningen för beslut om rätt till studiestöd för kompletterande utbildningar innebär att gränsdragningsfrågan för ifrågasättande utbildningar i stället bör ankomma på Skolverket.

5.4.14 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

A16 Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 17 163 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A16 *Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling* ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* under utgiftsområde 14 minskas.

Skälen för regeringens förslag: Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling har fr.o.m. den 1 januari 2000 ett utvidgat ansvarsområde. På grund av överföring av Europeiska Socialfondens mål 4, Adapt och Employment, till Arbetsmarknadsverket har finansieringen av Svenska EU-programkontorets fasta kostnader minskat. Regeringen föreslår därför att anslaget A16 *Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling* ökas med 1 500 000 kronor och att anslaget A1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskas med motsvarande belopp.

B52 Enskilda kommunala högskoleutbildningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 543 659 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B52 *Enskilda kommunala högskoleutbildningar m.m.* ökas med 487 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget B52 *Enskilda kommunala högskoleutbildningar m.m.*

C3 Centrala studiestödsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 343 250 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C3 *Centrala studiestödsnämnden* ökas med 20 000 000 kronor.

Avgifter för uppläggning av lån vid Centrala studiestödsnämnden redovisas från och med 1 januari 2000 mot anslaget C3 *Centrala studiestödsnämnden* i stället för mot inkomsttitel 2552.

För att finansiera det ökade anslaget och de minskade inkomsterna skall anslaget B53 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m. m.* minskas med 60 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En väl fungerande studiestödsadministration prioriteras högt av regeringen.

Regeringen anmälde i budgetpropositionen för 2000 osäkerhet om det framtida anslagsbehovet för Centrala studiestödsnämnden (CSN). Regeringen föreslår nu att anslaget C3 *Centrala studiestödsnämnden* ökas med 20 miljoner kronor.

Därutöver föreslår regeringen att CSN skall få disponera de avgiftsintäkter som tas ut för uppläggning av lån och som idag redovisas mot inkomsttitel 2552. Regeringen gör den bedömningen att denna förändring ökar CSN:s resurser med 80 miljoner kronor på årsbasis. Statsbudgetens inkomster minskas med motsvarande belopp. Avgifternas karaktär av offentligrättsliga avgifter förändras dock inte. Resurstillskottet innevarande år finansieras till viss del genom att anslaget B53 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m. m.* minskas med 60 000 000 kronor.

5.4.15 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

A2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 116 196 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* ökas med 12 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Integrations- och tillväxtfrämjande åtgärder i Öresundsregionen är en angelägenhet för en rad politikområden. I anslutning till arbetet med den fasta förbindelsen över Öresund pågår ett samarbete mellan den danska och den svenska regeringen i syfte att främja integration och dynamisk utveckling i hela Öresundsregionen.

Det bilaterala projektet Kulturbro 2000 syftar till att stärka samarbetet och bidra till att bygga upp en ny regional identitet i Öresundsregionen genom att skapa en dansk-svensk biennial för bildkonst, design, teater, dans och musik. En ut-

gångspunkt är att den danska och den svenska staten bidrar till finansieringen av projektets första biennial som äger rum under hösten 2000. För denna åtgärd har (prop. 1999/2000:1, utg.omr. 17, bet. 1999/2000:KrU1, rskr. 1999/2000:87) under anslaget A2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* beräknats 2 500 000 kronor. För att motsvara den danska statens insats behövs ytterligare 12 500 000 kronor. Regeringen föreslår därför att det nämnda anslaget ökas med 12 500 000 kronor.

E2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 252 184 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget E2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* ökas med 7 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I enlighet med förslag i propositionen Konstnärernas villkor (prop. 1997/98:87, bet. 1997/98:KrU13, rskr. 1997/98:303) samt i budgetpropositionen för 1999 (prop. 1998/99:1, utg. omr. 17, bet. 1998/99:KrU1, rskr. 1998/99:55) tillfördes kulturområdet 22,5 miljoner kronor under tiden 1 januari 1999 - 30 juni 2000 (15 miljoner kronor på årsbasis) för genomförande av flera olika stödinsatser riktade till konstnärer. Under samma period har under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv genomförts försök med en tredje anställningsform inom teatern (TeaterAlliansen), med arbetsförmedling vid centrumbildningarna samt med tydligare kriterier avseende vilka som skall ha rätt till arbetsmarknadspolitiska åtgärder med inriktning mot den konstnärliga arbetsmarknaden. En utvärdering av försöksverksamheterna har nu redovisats. Regeringen gör bedömningen att försöken fallit väl ut och föreslår därför en förlängning av samtliga försök året ut och därmed även av de stödinsatser som riktats mot konstnärer. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att anslagsnivån höjs med 7 500 000 kronor. Därutöver finansieras förlängningen av försöken med TeaterAlliansen samt försöket med arbetsförmedling vid centrumbildningarna inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

F5 Arkivet för ljud och bild

Regeringens förslag: Arkivet för ljud och bild skall byta namn till Statens ljud- och bildarkiv den 1 januari 2001.

Skälen för regeringens förslag: Arkivet för ljud och bild skall från och med den 1 januari 2001 byta namn till Statens ljud- och bildarkiv för att det tydligare skall framgå att det är en statlig myndighet. Med hänsyn till att riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen fattas så sent på året, är det av praktiska skäl lämpligt att frågan behandlas redan nu. Förslaget föranleder ändringar i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram, lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden och lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument.

N2 Lotteriinspektionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 28 459 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget N2 *Lotteriinspektionen* minskas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget N2 *Lotteriinspektionen* bör minskas med 2 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget B9 *Bidrag till ungdomsvård och missbrukarvård m.m.* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

5.4.16 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

A8 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 000 000 kronor. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte begärts.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000, såvitt avser ramanslaget A8 *Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder*, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 7 000 000 kronor under år 2001.

I ärenden där beslut om bidrag fattats tidigare, men där begäran om utbetalning ännu inte skett, skall åtgärderna vara slutförda och begäran om bidrag kommit in senast den 1 juli 2001.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen beslutade hösten 1998 (prop. 1998/1999:1, bet. 1998/99:BoU1, rskr. 1998/99:59) att bidragsgivningen till åtgärder mot radon i bostäder skulle begränsas av en årlig ram. För budgetåret 1999 – och senare även för år 2000 – beslutades en ram om 7 miljoner kronor. Som en följd av denna begränsning kom beviljande av bidrag att stoppas under 1999.

Regeringen anser att ett stopp på beviljanden under nuvarande budgetår kan skapa osäkerhet för enskilda beträffande om och när de kan få stöd. Vidare kan det antas att sådan osäkerhet medför att färre kommer att åtgärda sina radonhus. Åtgärder måste därför vidtas för att möjliggöra fortsatt beviljande av bidrag under år 2000.

Regeringen föreslår därför att

- regeringen bemyndigas att bevilja nya ansökningar med stöd av ett beställningsbemyndigande,
- ärenden där bidrag redan beviljats skall slutföras och att begäran om utbetalning skall komma in senast vid ett visst datum.

Regeringen avser också att ändra bestämmelserna så att när nya ansökningar beviljas skall en sista dag bestämmas för när åtgärden skall ha slutförts respektive när begäran om utbetalning senast skall ha kommit in.

Enligt regeringens bedömning bör beställningsbemyndigandet uppgå till 7 000 000 kronor.

A10 Bostadsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 670 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A10 *Bostadsbidrag* minskas med 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utgifterna för bostadsbidrag är starkt beroende av inkomst-, boendekostnads- och arbetslöshetsutvecklingen och därmed av den samhällsekonomiska utvecklingen i stort. Sjunkande arbetslöshet och ökade reallöner innebär att samhällets kostnader för bostadsbidrag minskar. Mot bakgrund av den senaste ekonomiska bedömningen kan därför anslaget A10 *Bostadsbidrag* minskas med 500 000 000 kronor.

A12 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål inte uppfört något anslag eller något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande besluta om stöd till investeringar för anordnande av bostäder för studenter som innebär utgifter på högst 400 000 000 kronor under åren 2001 och 2002.

Ett nytt ramanslag A12 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* på 1 000 000 anvisas.

Skälen för regeringens förslag: Den snabba utbyggnaden av antalet utbildningsplatser vid högskolor har ökat efterfrågan på ytterligare studentbostäder och på vissa orter kan kötiden för en studentbostad vara ca ett år vid höstterminens start.

Det är angeläget att detta bostadsbehov kan tillgodoses och att den nyproduktion som behövs kommer igång snabbt. Regeringen föreslår därför att ett tillfälligt investeringsbidrag lämnas för anordnande av nya studentbostäder genom ny- eller ombyggnad och som medför ett tillskott av bostadslägenheter. Bidraget bör lämnas för bostäder som tillkommer genom sådana ny- och ombyggnader som stöds med statlig bostadsbyggnadssubvention men för vilka annat statligt investeringsstöd inte lämnas samtidigt. Bidrag bör lämnas med upp till 15 procent av bidragsunderlaget för räntebidrag enligt förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention. Bidragsunderlaget för det statliga räntestödet reduceras inte med bidragsbeloppet. Bidrag bör lämnas med högst 40 000 kronor för varje rum i lägenheter för en eller två studerande.

Investeringsbidrag bör kunna lämnas för ny- och ombyggnadsprojekt som påbörjas under tiden 13 april 2000–31 december 2002 och som färdigställs inom ett och ett halvt år från påbörjandet. Regeringen kommer att utfärda närmare bestämmelser för investeringsbidraget.

Bidragsgivningen rambegränsas så att bidrag kan beviljas med högst 400 miljoner kronor.

För år 2000 föreslås att regeringen bemyndigas att besluta om stöd som innebär utgifter på högst 400 miljoner kronor under åren 2001–2002 med utbetalning tidigast 1 januari år 2001. Utbetalning av stöd avses inte komma att ske under år 2000. Ett formellt anslagsbelopp bör anvisas 2000 för att ge bemyndigandet en lämplig anknytning till statsbudgeten.

5.4.17 Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 303 850 000 kronor. Regeringen har vidare ett bemyndigande att besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 1 688 000 000 kronor under åren 2001–2008.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2000, såvitt avser ramanslaget A1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 2 588 000 000 kronor under åren 2001–2008.

Skälen för regeringens förslag: För budgetåret 2000 har riksdagen beslutat att regeringen får ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 1 688 000 000 kronor under åren 2001–2008. Anslaget A1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* uppgår till 1 303 850 000 kronor för budgetåret 2000.

De åtgärder för vilka åtaganden kan göras är ofta mycket långsiktiga. Det gäller t.ex. sysselsättningsbidrag och andra regionalpolitiska företagsstöd.

Även beslut om företagsstöd, som till viss del medfinansieras av medel från EG:s strukturfonder, sker med stöd av bemyndigandet knutet till anslaget A1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*. Detta innebär att medlen blir ett tillskott till

verksamheten dvs. möjliggör en ökad stödkapacitet för länen. Medel från EG:s strukturfonder utbetalas i efterskott från anslaget A9 *Europeiska regionala utvecklingsfonden* perioden 2000–2008 till länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen sedan kostnaderna uppstått.

För att undvika snedvridning mellan långsiktiga och kortsiktiga åtaganden behöver en lämplig balans finnas mellan anslagets respektive bemyndigandets storlek. Regeringen anser att den nuvarande bemyndiganderamen inte i tillräckligt stor utsträckning möjliggör nya åtaganden för åren 2001–2008. Bemyndigandet att ingå ekonomiska förpliktelser bör därför höjas med 900 000 000 kronor.

A7 Statens institut för regionalforskning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 068 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A7 *Statens institut för regionalforskning* ökas med 36 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget A7 *Statens institut för regionalforskning*.

A13 IT-infrastruktur: Regionala transportnät

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag A13 *IT-infrastruktur: Regionala transportnät* på 400 000 000 kronor anvisas. Finansiering sker genom att anslaget A1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 75 000 000 kronor och genom att anslaget A4 *Ersättning för nedsättning av socialavgifter* minskas med 150 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I proposition Ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86) föreslår regeringen att som en del av ett nationellt IT-infrastrukturprogram skall stöd kunna lämnas till finansiering av utbyggnad av regionala transportnät som inte kommer till stånd på kommersiella grunder. I propositionen finns en närmare beskrivning av varför regional-

politiska medel till en del bör bidra till att finansiera genomförandet av dessa åtgärder.

Regeringen konstaterar således att tillgång till modern informationsteknik till konkurrenskraftiga priser bör finnas för att näringslivet i hela landet skall kunna utvecklas så att det bidrar till den ekonomiska tillväxten. För att hela Sverige skall leva och utvecklas bör även företag i regionalpolitiskt prioriterade regioner snabbt få tillgång till denna teknik så att de kan konkurrera på mer likvärdiga villkor med företag i övriga landet.

Mot bakgrund av främst den stora betydelsen av att även företag i de regionalpolitiskt mest utsatta områdena får del av den moderna informationsteknikens alla fördelar men även av att EG-kommissionen har allvarliga invändningar mot och ännu inte har godkänt stödformen nedsatta socialavgifter, är regeringens bedömning att det inte är försvarligt att längre vänta på att stödformen eventuellt skall komma att godkännas av EG-kommissionen i en oviss framtid och i mycket inskränkt omfattning. De regionalpolitiska medlen som frigörs bör i stället tills vidare användas för att på andra sätt förbättra förutsättningarna för näringslivet i de regionalpolitiskt mest utsatta områdena, dvs. i huvudsak de områden som tidigare haft nedsatta socialavgifter. Utnyttjande av delar av befintligt anslagssparande på Landsbygdslån, som uppstått i samband med att riksdagen beslutat om avskaffande av regionala utvecklingslån, samt av hittills outnyttjade medel för Allmänna regionalpolitiska åtgärder bedöms inte väsentligt påverka de hittillsvarande regionalpolitiska insatsernas omfattning.

Regeringen bedömer vidare att det för utvecklingen av nuvarande och ett lönsamt framtida näringsliv i bl.a. de områden där nedsättning av socialavgifter har gällt, är viktigare att företagen snabbt tillförsäkras tillgång till ett transportnät för den moderna informationstekniken och nättjänster på konkurrenskraftiga villkor, än att de erhåller den generella kompensation som nedsatta socialavgifter hittills inneburit. Detta bör enligt regeringen bl.a. ske genom stöd till finansiering av regionala transportnät.

Regeringen föreslår att för det angivna ändamålet anvisas ett nytt ramanslag benämnt A13 *IT-infrastruktur: Regionala transportnät* på 400 000 000 kronor. Dessa utgifter finansieras genom att anslaget A1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 75 000 000 kronor och anslaget A4 *Ersättning för nedsättning av socialavgifter* minskas med 150 000 000 kronor. Vidare

avser regeringen att dra in 175 000 000 kronor av anslagssparandet på anslaget A2 *Landsbygdsån*.

5.4.18 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

A2 Miljöövervakning m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 132 297 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 16 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000, i fråga om ramanslaget A2 *Miljöövervakning m.m.*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 46 000 000 kronor under år 2001.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med miljöövervakningen är att beskriva miljötillståndet och förändringar av miljötillståndet. För att förbättra förutsättningarna för planering och genomförande av miljöövervakningen är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser om utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför få ett bemyndigande som innebär att beslut i ökad omfattning kan fattas under år 2000 som medför utgifter under år 2001. Bemyndigandet bör höjas från 16 miljoner kronor till 46 miljoner kronor.

A4 Sanering och återställning av förorenade områden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 65 000 000 kronor. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte begärts.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000, i fråga om ramanslaget A4 *Sanering och återställning av förorenade områden*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 60 000 000 kronor under år 2001.

Skälen för regeringens förslag: Enskilda efterbehandlingsprojekt har ofta förberedelsetider på 1–3 år och en därpå följande genomförandetid

som är ungefär lika lång. En flerårsplanering av efterbehandlingsprojekten förbättrar förutsättningarna för genomförande, förenklar förhandlingar med ansvariga samt möjliggör tidsmässiga och ekonomiska fördelar genom samordning av flera projekt. Regeringen bör därför få ett bemyndigande som innebär att beslut kan fattas under år 2000 som medför utgifter under år 2001.

A5 Miljöforskning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 000 000 kronor. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte begärts.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000, i fråga om ramanslaget A5 *Miljöforskning*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 30 000 000 kronor under år 2001.

Skälen för regeringens förslag: Enskilda forskningsprojekt har ofta längre genomförandetid än ett år. För att förbättra förutsättningarna för projektens planering bör det vara möjligt att fatta beslut som innebär utfästelser om utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför få ett bemyndigande som innebär att beslut kan fattas under år 2000 som medför utgifter under år 2001.

5.4.19 Utgiftsområde 21 Energi

A1 Statens energimyndighet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 113 768 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A1 *Statens energimyndighet* ökas med 4 870 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget A1 *Statens energimyndighet*.

B5 Energiteknikstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 130 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som medför utgifter på högst 520 000 000 kronor under åren 2001–2004.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000 i fråga om ramanslaget B5 *Energiteknikstöd* besluta om stöd till utveckling av ny teknik inom energiområde som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter om högst 520 000 000 kronor under åren 2001–2005.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2000 bemyndigade riksdagen regeringen att besluta om stöd som medför utgifter under åren 2001–2004. Medel från detta anslag disponeras bland annat för ett forsknings-, utvecklings-, och demonstrationsprogram som skall bidra till att minska vägtrafikens miljöförstöring och därmed skapa stabila förutsättningar för en långsiktigt konkurrenskraftig fordonsindustri. Programmet bedrivs i samarbete mellan staten och näringslivet under en sexårsperiod med början år 2000 och åtaganden bör kunna göras för hela programperioden. Riksdagen bör därför bemyndiga regeringen att besluta om sådana åtaganden även för år 2005.

B10 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av en reaktor i Barsebäcksverket

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag B10 *Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av en reaktor i Barsebäcksverket* förs upp på statsbudgeten. Anslaget anvisas med 430 000 000 kronor och skall användas för ersättning till Barsebäcks Kraft AB (BKAB) för de särskilda kostnader som uppstår vid singeldrift i Barsebäcksverket, till följd av avställningen av den första reaktorn i verket. Vidare skall anslaget användas för utbetala ersättning till BKAB för merkostnader för avställnings- och servicedrift för den avställda reaktorn.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen beslutade den 5 februari 1998 med stöd av lagen

(1997:1320) om kärnkraftens avveckling att rätten att driva kärnkraftsreaktorn Barsebäck 1 för att utvinna kärnenergi skulle upphöra vid utgången av juni år 1998.

Regeringsrätten beslutade den 14 maj 1998 om inhibition av regeringens beslut om stängning av Barsebäck 1 före den 1 juli 1998. Den 16 juni 1999 meddelade regeringsrätten att regeringens beslut skall stå fast. Emellertid skulle rätten att driva kärnkraftsreaktorn Barsebäck 1 inte upphöra förrän vid utgången av november 1999.

Den 30 november 1999 slöts ett förslag till ramavtal om förtida avveckling av en reaktor i Barsebäcksverket mellan staten, Sydkraft AB och Vattenfall AB. Samtidigt ställdes Barsebäck 1 av. Förslag till åtaganden för staten som följer av avtalet om ersättning i samband med stängningen av Barsebäcksverket har underställts riksdagen för godkännande (prop. 1999/2000:63).

Enligt avtalet har Sydsvenska Värme Kraftaktiebolaget (SVKAB) och Barsebäck Kraft AB (BKAB) rätt till ersättning i form av pengar för vissa kostnader som uppstår till följd av avställningen av Barsebäck 1. Det rör sig om särskilda merkostnader som uppstår till följd av att enbart en av kraftverkets reaktorer får drivas för utvinning av kärnenergi, s.k. singeldrift. Denna ersättning uppgår till 12 miljoner kronor avseende år 1999 och 170 miljoner kronor för år 2000. Vidare rör det sig om kostnader för avställnings- och servicedrift av Barsebäck 1. Denna ersättning uppgår till 20 miljoner kronor för år 1999 och 228 miljoner kronor för år 2000. Sammantaget beräknas alltså 430 miljoner kronor behöva betalas ut som ersättning för kostnader som belöper sig på åren 1999 och 2000. Ersättningen skall utbetalas månadsvis i efterskott och de angivna beloppen skall uppräknas med nettoprisindex. De första utbetalningarna blir aktuella i anslutning till tillträdesdagen, som kan infalla tidigast en månad efter det slutliga godkännande av avtalet.

5.4.20 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

A2 Väghållning och statsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 12 834 719 000 kronor. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte begärts.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000, i fråga om ramanslaget A2 *Väghållning och statsbidrag*, fatta beslut om bidrag till enskilda vägar som medför utgifter på högst 566 000 000 kronor under år 2001.

Skälen för regeringens förslag: En mindre del av anslaget används för bidrag till enskilda vägar. Beslut om bidrag fattas vanligen ett år innan det är aktuellt att betala ut bidraget. Sådana beslut om bidrag bör fattas med stöd av ett bemyndigande. Regeringen bör därför ges ett bemyndigande att ingå sådana ekonomiska förpliktelser. Den föreslagna omfattningen på bemyndigandet motsvarar den bedömda bidragsvolymen.

C1 Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 11 206 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C1 *Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter* skall också kunna användas till åtgärder i form av projekt och stöd till utbyggnad av IT-infrastrukturen.

Skälen för regeringens förslag: I proposition 1999/2000:86 Ett informationssamhälle för alla presenterar regeringen ett antal förslag till projekt samt förslag till utbyggnad av IT-infrastruktur som bedöms som angelägna för att understödja utvecklingen inom delar av IT-området. Regeringen anser att anslaget C1 *Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter* skall kunna användas till att finansiera vissa av dessa projekt och delar av utbyggnaden av IT-infrastrukturen.

C4 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 140 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* ökas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget C2 *Upphandling av samhällsättaganden* minskas med 4 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget har visat sig vara otillräckligt för att SOS Alarm Sverige AB ska kunna fullgöra sin uppgift enligt avtal. En förstärkning är nödvändig för att alarmfunktionen i samhället skall fungera tillfredsställande. Anslaget C4 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* bör därför höjas med 4 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget C2 *Upphandling av samhällsättaganden* minskas med motsvarande belopp.

D1 Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget D1 *Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier* minskas med 17 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår att anslaget D1 *Ersättning till Statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier* minskas med 17 000 000 kronor för att finansiera ökade utgifter på anslaget A5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* under utgiftsområde 24 Näringsliv.

D2 Rikstrafiken

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 10 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget D2 *Rikstrafiken* ökas med 542 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget D2 *Rikstrafiken*.

E1 Statens väg- och transportforskningsinstitut

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 30 099 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget E1 *Statens väg- och transportforskningsinstitut* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget E1 *Statens väg och transportforskningsinstitut*.

E2 Kommunikationsforskningsberedningen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 155 851 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget E2 *Kommunikationsforskningsberedningen* ökas med 1 365 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget E2 *Kommunikationsforskningsberedningen*.

Ändringar i telelagen

Regeringens förslag och bedömning: I telelagen införs en skyldighet för vissa operatörer på mobiltelemarknaden att låta abonnenter hos andra operatörer sända och ta emot teledelanden via sitt nät, s.k. nationell roaming.

Den som har ett telenät för mobila teletjänster och som innehar ett tillstånd att tillhandahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet skall tillgodose en begäran om nationell roaming. Nya tillståndshavare för mobila teletjänster eller nätkapacitet skall ha rätt till roaming under sju år. Rättigheten gäller inte om operatören själv har täckning i området. Skyldigheten omfattar bara tjänster som båda tillståndshavarna tillhandahåller och under förutsättning att det är en tjänst den operatör som skall tillgodose en begäran om roaming tillhandahåller enligt ett tillstånd denne innehaft i mer än fem år. Priser och övriga villkor

för nationell roaming skall bestämmas på marknadsmässig grund. En begäran om roaming skall tillgodoseas på villkor som är konkurrensneutrala och ickediskriminerande. Tillsynsmyndigheten får meddela undantag från skyldigheten till roaming om det finns särskilda skäl.

Post- och telestyrelsens förslag om att i sin tillsyn särskilt uppmärksamma frågor om nationell roaming enligt 23 b § genomförs inte. Tillsynsmyndighetens befogenhet att i vissa frågor dels bestämma när förhandling mellan parterna skall vara avslutad, dels på ansökan av en part besluta vad som skall gälla mellan parterna skall inte omfatta tvister om villkor för nationell roaming enligt 23 b §.

Ärendet och dess beredning: Regeringen har i propositionen *Ökad konkurrens på mobiltelemarknaden* (prop. 1999/2000:57) nyligen förelagt riksdagen ett förslag som innebär att en skyldighet införs för tillståndshavare som innehar ett telenät för mobila teletjänster, att i den mån det finns tillgänglig kapacitet, på marknadsmässiga villkor upplåta nätkapacitet till andra. Skyldigheten gäller inte i förhållande till andra tillståndshavare.

Under beredningen av det ärendet har synpunkter framförts på att det finns ett behov av s.k. nationell roaming för att komplettera den föreslagna lagstiftningen. Post- och telestyrelsen har i en skrivelse den 17 december 1999 i det syftet föreslagit vissa ändringar i telelagen (1993:597). Skrivelsen har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N1999/12996/ITFoU). Vidare har myndigheten i en skrivelse den 22 februari 2000 lämnat vissa förtydliganden. Ett remissmöte har hållits den 2 mars 2000. Ett protokoll från mötet finns tillgängligt i ärendet. Remissinstanserna har givits tillfälle att lämna synpunkter på ett utkast till lagrådsremiss.

Regeringen beslutade den 21 mars 2000 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslaget. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. Några redaktionella ändringar har gjorts i förhållande till den lagtext som remitterades till Lagrådet.

Post- och telestyrelsens förslag: Alla teleoperatörer med tillstånd att tillhandahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet, och som för verksamheten innehar radioinfrastruktur för mobila teletjänster, åläggs en skyldighet att på rimlig begäran ingå avtal om nationell roaming med annan sådan tillståndshavare. Rättigheten skall inte vara

tidsbegränsad. Det skall framgå av lagen att myndigheten särskilt skall uppmärksamma skyldigheten till nationell roaming i sin tillsyn. Myndigheten skall vidare ha samma befogenhet att bestämma när förhandling mellan parterna skall vara avslutad och avgöra tvister om nationell roaming som i fråga om tvister om samtrafikvillkor. I övrigt överensstämmer myndighetens förslag med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna stödjer i princip Post- och telestyrelsens bedömning att inträdesbarriärerna är så höga att det krävs ingrepp för att minska dessa. Telia AB, Europolitan AB och Tele2 AB avstyrker emellertid ändå förslaget med motiveringen att frågan inte är tillräckligt utredd. MCI Worldcom AB understryker att åtgärden bör vara temporär. Länsrätten i Stockholm, Banverket, Statskontoret, Nutek, Konsumentverket, IT-kommissionen, MCI WorldCom AB och Telenordia AB har inga invändningar mot Post- och telestyrelsens förslag om vilka som skall ha rättighet respektive skyldighet att ingå avtal om nationell roaming. Telia AB och Industriförbundet anser att rätten till roaming måste begränsas till nya operatörer som tilldelats UMTS-tillstånd men som inte innehar en egen GSM-infrastruktur. Europolitan AB och Tele2 AB anser att rätten bör tillfalla en ny operatör. Konkurrensverket, Europolitan AB, Tele2 AB och Telia AB menar att rättigheten bör infalla först då den nya operatören har uppnått en viss täckning med sitt eget nät. Konkurrensverket, Europolitan AB, Tele2 AB, Telia AB, Sonera AB och IT-företagen anser att rätten bör vara tidsbegränsad. Europolitan AB, Tele2 AB och Telia AB anser att skyldigheten endast bör föreligga då det finns överkapacitet.

Majoriteten av remissinstanserna instämmer i förslaget att ersättning bör bestämmas på marknadsmässig grund. Telenordia AB och MCI WorldCom AB menar emellertid att ersättningen bör vara kostnadsbaserad. Europolitan AB, Tele2 AB och Telia AB avstyrker den föreslagna tvistlösningen.

Bakgrund och utgångspunkter: Utvecklingen på den svenska mobiltelemarknaden har karaktäriserats av en kraftig tillväxt. Marknaden började utvecklas redan i mitten av 50-talet men det kraftiga genomslaget för mobiltelefonin kom i samband med att de digitala GSM-näten (GSM – Global System for Mobile Communications) introducerades hösten 1992. Vid årsskiftet fanns enligt MobilTeleBranschen, en branschorganisa-

tion för leverantörer, grossister och distributörer samt återförsäljarorganisationer inom branschen, ungefär 5 125 000 svenska mobilabonnemang vilket innebär att Sverige är bland världens mest mobiltelefonföretagade länder.

På den svenska marknaden finns för närvarande tre mobiltelefonoperatörer: Telia Mobile AB, Europolitan AB och Tele2 AB.

En bidragande orsak till att det inte finns fler operatörer är att marknaden för mobiltelefoni på ett avgörande sätt skiljer sig från den övriga telemarknaden i det att tillgången till frekvenser är begränsad. Detta innebär att det endast kan byggas ett visst antal mobila telenät och på så sätt begränsas antalet nätoperatörer. I dag är mobiltelefoniföretagen vertikalt integrerade vilket innebär att det i princip endast är de operatörer som äger näten som har möjlighet att erbjuda mobila teletjänster.

Utvecklingen på marknaden går snabbt och omfattande arbete sker för att öka överföringshastigheterna i de mobila näten och att utveckla framtidens system för mobil kommunikation. Ofta talar man om den tredje generationens system för mobil kommunikation, efter det analoga NMT och det digitala GSM. Inom EU har i december 1998 ett beslut fattats om ett samordnat införande av ett system för mobil- och trådlös kommunikation (UMTS – Universal Mobile Telecommunications System) av tredje generationen inom gemenskapen (nr 128/1999/EG). Med ökade överföringshastigheter möjliggörs t.ex. surfning på Internet och användning av olika typer av multimedietjänster. Utvecklingen bidrar också till att underlätta t.ex. distansarbete och distansutbildning.

I propositionen Ökad konkurrens på mobiltelemarknaden (prop. 1999/2000:57) lämnar regeringen en mer utförlig redogörelse av utvecklingen på mobiltelemarknaden. Regeringen gör där bedömningen att konkurrensen på den svenska mobiltelemarknaden behöver främjas ytterligare. Konkurrensen utgör ett viktigt medel för att uppnå de telepolitiska målen om bl.a. effektiva telekommunikationer, regional balans samt mångfald och valfrihet för användarna. Regeringens bedömning grundar sig bl.a. på det faktum att de priserbudanden de tre operatörerna har – i synnerhet på privatmarknaden – är tämligen lika och förefaller inte förändras nämnvärt över tiden. Vidare har tjänsteleverantörer haft mycket svårt att få tillgång till nätkapacitet genom att sluta avtal med nätoperatörer på frivillig basis. Regeringen anser att detta med stor

sannolikhet innebär att tillväxten och innovationsförmågan bland tjänsteleverantörer hämmas. Detta innebär i dagsläget att användarnas tillgång till mobila teletjänster i praktiken är begränsat till det utbud som de tre mobiloperatörerna väljer att erbjuda. Regeringen konstaterar också att tillgången till mobil kommunikation generellt blir allt mer betydelsefullt i samhället. Det är också viktigt att inte försvåra integreringen av fast och mobil kommunikation.

Under året kommer tillstånd för UMTS att utfärdas i Sverige. Post- och telestyrelsen har i februari remitterat förslag till kriterier för urvalet av företag som skall få tillstånden. Post- och telestyrelsen föreslår att maximalt fem nya tillstånd för UMTS utfärdas. Det finns vidare visst frekvensutrymme för att tilldela ytterligare tillstånd i GSM 900- och 1800-banden. Två av de fem tillstånden för UMTS föreslås även ge möjlighet till GSM-verksamhet. Detta kommer att innebära ökade möjligheter för nya nätoperatörer att etablera sig på marknaden. Regeringen menar att även detta torde ha en positiv effekt för konkurrenssituationen på mobiltelemarknaden.

Det finns emellertid inträdesbarriärer som försvårar etableringen av nya mobila telenät. En betydelsefull konkurrensfaktor på mobiltelemarknaden är att kunna erbjuda sina kunder en god geografisk täckning. Om inte operatören på ett tidigt stadium kan erbjuda en sådan täckning försämras kraftigt möjligheterna att etablera sig på marknaden. Att etablera ett mobilt telenät är emellertid såväl mycket kostsamt som tidskrävande. Fysikaliska orsaker (radiobärvågens utbredningsförmåga) gör också att en utbyggnad för geografisk täckning blir flera gånger dyrare för de operatörer som tilldelas de nya mobilteletillstånden för UMTS där frekvenserna är i 2000 MHz-bandet i jämförelse med de operatörer som tidigare byggt de etablerade GSM-näten i 900- och 1800 MHz-bandet.

För närvarande sker betydande investeringar för att öka överföringshastigheterna i de etablerade GSM-näten. Övergången till den tredje generationens mobiltelefoni kommer sannolikt att ske gradvis. I vissa regioner kommer man inledningsvis att få nöja sig med den kapacitet som de utbyggda GSM-näten erbjuder medan man i andra redan tidigt kommer få tillgång till UMTS. De befintliga GSM-operatörer som väljer att ansöka om och som också erhåller UMTS-licenser kommer att ha en betydande konkurrensfördel i förhållande till nytillkommande UMTS-

operatörer genom sin redan starka ställning på marknaden och sina redan utbyggda GSM-nät.

Roaming innebär att två operatörer avtalar om att respektive operatörs abonnenter skall få möjlighet att nyttja den andre operatörens nät när det egna nätet inte är tillgängligt. Internationell roaming är mycket vanligt förekommande, dvs. avtal mellan operatörer i olika länder, vilket innebär att en abonnent hos en operatör i Sverige kan använda sin mobiltelefon när han eller hon är på resa i t.ex. Italien om den svenska operatören har ett roamingavtal med den italienska operatören. Internationell roaming kan anses vara en bidragande orsak till GSM-standardens framgång.

Genom nationell roaming kan en ny operatör – oavsett om det är på GSM- eller UMTS-marknaden – snabbt etablera sig på marknaden och övervinna den konkurrensnackdel det innebär att inte omedelbart ha ett fullt utbyggt nät.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt Post- och telestyrelsen kan två skilda utgångspunkter för att införa en skyldighet att tillhandahålla nationell roaming identifieras. Vilken utgångspunkt som anses vara viktigast får betydelse för förslagets närmare utformning.

Enligt den första finns det vissa inträdesbarriärer som försvårar en etablering av en ny nätoperatör på mobilmarknaden. Geografisk täckning är en så viktig konkurrensfaktor att ingen operatör kan ge sig in på marknaden och få en långsiktigt hållbar ekonomisk bärighet för verksamheten om man inte på ett tidigt stadium kan erbjuda sina kunder en god nationell täckning. Eftersom det både är tids- och resurskrävande att bygga ett mobilt telenät kommer ingen ny operatör att etablera sig om det inte införs en möjlighet att i viss utsträckning få tillgång till redan etablerade nät.

Den andra utgångspunkten har en bredare ansats. Enligt denna finns det en samhällsekonomiskt optimal nivå på investeringar i mobila telenät som i dag överträffas av de investeringar som görs av nuvarande nätoperatörer. Kostnaden för dessa överinvesteringar betalas av mobiltelefonanvändarna via samtalsavgifterna. Enligt detta synsätt har operatörerna i vissa delar av landet gjort investeringar som knappast kan motiveras utifrån den trafikmängd den egna kundkretsen genererar i området. I andra delar finns motsatt problem då inget nät alls etableras eftersom en operatör inte räknar med att få tillräcklig trafikmängd för att motivera en utbyggnad. Om en skyldighet att tillmötesgå begäran om nationell roaming införs kan den som investerar i täckning

av ett nytt geografiskt område räkna med att inte bara de egna abonnenterna trafikerar nätet utan även abonnenter som tillhör flera andra nät. Detta leder till en mer effektiv resursallokering. Nationell roaming bör enligt detta synsätt vara en permanent åtgärd.

Regeringen anser att det är angeläget att fler nätoperatörer etableras på den svenska mobiltelemarknaden. Det gäller såväl nuvarande GSM-marknad som den kommande marknaden för UMTS-tjänster. Potentiella nya nätoperatörer möter dock en mycket hög etableringsströskel. För att främja konkurrensen anser regeringen att det är angeläget att minska dessa inträdesbarriärer. Därför bör en skyldighet till nationell roaming för vissa tillståndshavare införas i telelagen.

En sådan åtgärd bör leda till att fler operatörer kan inleda verksamhet och erbjuda tjänster på marknaden vilket främjar konkurrensen. Konkurrensen utgör ett viktigt medel för att uppnå de telepolitiska målen om bl.a. effektiva telekommunikationer, regional balans samt mångfald och valfrihet för användarna. Det är inte orimligt att anta att den ökade konkurrensen också leder till en prispress.

Flera medlemsstater inom EU kommer eller överväger att införa en skyldighet om nationell roaming. Enligt en preliminär sammanställning som UMTS Forum, en internationell intresseorganisation för operatörer, myndigheter och tillverkare som arbetar för ett framgångsrikt införande och utveckling av tredje generationens system för mobil kommunikation, gjort visar att i Belgien, Danmark, Frankrike, Spanien och Storbritannien finns en skyldighet till nationell roaming. Vissa andra medlemsstater har ännu inte avgjort om man skall införa en skyldighet eller inte.

Vad gäller den bredare ansats som Post- och telestyrelsen framhåller i sitt förslag kan följande anföras. Regeringen menar att det är angeläget att användningen av mobila teletjänster har en god geografisk spridning och att en effektiv resursallokering sker, vilket gynnar användarna. Emellertid är regeringen av den uppfattningen att marknadsaktörer på egen hand har incitament att t.ex. dela kostnaderna för en investering i de fall det inte är lönsamt att ensam etablera ett nät. Då geografisk täckning betraktas som en betydelsefull konkurrensfaktor finns ett ömsesidigt intresse att genomföra gemensamma investeringar. När sådana möjligheter finns förefaller det mindre sannolikt att en operatör genomför investeringar som inte är lönsamma.

En tvingande föreskrift bör inte omfatta annat än vad som är nödvändigt för att uppnå det avsedda ändamålet. En lagstiftning om roaming bör således enligt regeringens uppfattning vara begränsad till att balansera den konkurrensnackdel som den nyetablerade nätoperatören under inledningsskedet har av att, i avsaknad av ett eget utbyggt nät, inte kunna erbjuda sina abonnenter en god täckning över landet.

Att införa en skyldighet för teleoperatörer med tillstånd att tillhandahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet att tillgodose en begäran om nationell roaming utgör ett komplement till det förslag regeringen lämnat i proposition 1999/2000:57. Båda förslagen syftar ytterst till att ytterligare främja konkurrensen på den svenska mobiltelemarknaden. Det sistnämnda förslaget syftar till att åstadkomma detta genom att underlätta för tjänsteleverantörer som inte har tillgång till ett eget mobilt telenät att få tillgång till kapacitet i mobila telenät. Operatörer som innehar telenät för mobila teletjänster är undantagna från rätten att få tillträde till nätkapacitet. Föreliggande förslag syftar till främja konkurrensen genom att underlätta för nya nätoperatörer att etablera sig på marknaden. Sådana tjänsteleverantörer som inte innehar ett eget mobilt telenät föreslås inte ha rätt att begära avtal om nationell roaming.

De nuvarande nätoperatörerna har invänt att förslaget inte är förenligt med bl.a. regeringsformen och skyddet för äganderätten i Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna och har hänvisat till de skäl som fördes fram vid remissbehandlingen av Post- och telestyrelsens förslag om tillträde till mobil nätkapacitet (prop. 1999/2000:57). Såväl regeringen som Lagrådet fann att det förslaget, sådant det förelades riksdagen, kunde godtas från dessa utgångspunkter. Som flera remissinstanser påpekat finns stora likheter mellan det förslaget och det föreliggande. Nätoperatörerna gör dock gällande att detta förslag till skillnad från det förra omfattar mer än bara överkapacitet och därför i det avseendet innebär ett större ingrepp i näringsverksamheten. Regeringen delar emellertid inte den bedömningen. Som utvecklas närmare i det följande är förslagen i detta avseende inte jämförbara. Bl.a. är det i föreliggande förslag inte fråga om upplåtelse av en viss kvantitet nätkapacitet utan om att – i likhet med samtrafik – ställa sitt nät till förfogande på visst sätt för förmedling av telededlarna mellan abonnenter. Detta förslag innebär

enligt regeringens mening inte en längre gående förpliktelse än det förra förslaget.

I övrigt företer förslagen sådana likheter i fråga om syfte – förbättra konkurrensen på mobiltelemarknaden – och närmare utformning, särskilt möjligheten till marknadsmässig ersättning och formen för tvistlösning, att regeringen inte finner skäl att komma till en annan slutsats i fråga om grundlagsenligheten och förenligheten med Europakonventionen än den som redovisades i den nu nämnda propositionen.

Som regeringen anförde ovan bör frågan om roaming begränsas till att utjämna den konkurrensnackdel nya nätoperatörer har gentemot de etablerade nätoperatörerna. Skyldigheten att möjliggöra roaming föreslås i enlighet härmed gälla den som har ett telenät för mobila teletjänster och som innehar ett tillstånd att tillhandahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet. Som utvecklas nedan är skyldigheten begränsad på det sättet att den avser endast tjänster som tillhandahålls enligt ett tillstånd som innehafts i mer än fem år. Under en sådan tid kan det generellt antas att nätet byggts upp i en sådan utsträckning att det är rimligt att en roamingskyldighet inträder.

Nya tillståndshavare för mobila teletjänster eller nätkapacitet oavsett för vilket system tillståndet är meddelat skall ha rätt till roaming. Flera remissinstanser har framfört att med det syfte roaming är avsedd att ha, bör rättigheten dels begränsas i tiden, dels göras beroende av att den nyetablerade operatören följer ett mer eller mindre långtgående krav på en snabb utbyggnad av nätet. Regeringen delar bedömningen att roamingrättigheten bör tidsbegränsas. När det gäller frågan om vilka övriga krav som bör ställas på den nye operatören är det viktigt att dessa inte skapar ett nytt etableringshinder. Den förevarande lagstiftningen är ju avsedd att komma till rätta med existerande etableringshinder.

När Post- och telestyrelsen meddelar tillstånd att tillhandahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana tjänster knyts regelmässigt vissa villkor om bl.a. krav på geografisk täckning till tillståndet (jfr numera 15 § första stycket 4 telelagen). Enligt det utkast till föreskrifter Post- och telestyrelsen remitterat har myndigheten vidare för avsikt att använda geografisk täckning som ett urvalskriterium vid den kommande inbjudan till ansökan om tredje generationens mobiltelefonisystem och om nya GSM-tillstånd. Detta torde ha betydelse för de ansökande operatörernas åtaganden om utbyggnadstakt och

geografisk täckning av det nya systemet eller det nya GSM-nätet. Om den sökande operatören tilldelas ett tillstånd efter ett urvalsförfarande överförs täckningsåtagandet till ett tillståndsvillkor. Om villkoren inte efterlevs har Post- och telestyrelsen möjlighet att meddela det föreläggande som behövs. Ytterst har myndigheten möjlighet att återkalla tillståndet.

Enligt regeringens bedömning är de kommande tillståndsvillkoren om täckning i kombination med en tidsbegränsning av rätten till roaming en väl avvägd balans mellan å ena sidan intresset av att inte åstadkomma alltför höga etableringshinder och intresset av att skapa incitament till en snabb nätutbyggnad å den andra. Vid bedömning av rättighetens längd beaktas att den behövliga tiden kan variera beroende på vilket mobilsystem det är fråga om. En relativt snävt bestämd tidsgräns innebär vidare ett incitament till en snabbare utbyggnad än om tiden är längre. En sådan kortare tidsperiod utgör också ett alternativ till att ha ett särskilt utbyggnadskrav i lagstiftningen som en förutsättning för roaming. Man slipper därmed att ha två parallella utbyggnadskrav, ett i tillståndsvillkoren och ett annat i lagen för den som vill få möjlighet till roaming. En ytterligare fördel är att det överlämnas till operatören att planera sin utbyggnad under roamingtiden och inom ramen för det givna tillståndsvillkoret om täckning, vilket i vissa fall grundar sig på det åtagande operatören själv gjort i sin tillståndsansökan. Operatören kan då bedöma vilken täckning som är konkurrenskraftig när rättigheten till roaming löper ut och denne därmed kan förlita sig endast till det egna nätet för den fortsatta verksamheten. Av betydelse är också från vilken tidpunkt tiden skall beräknas. Det kan ofta dröja någon tid efter tillståndet meddelas till dess verksamheten påbörjas. Med beaktande av dessa omständigheter bör rätten till roaming lämpligen begränsas till sju år från det tillståndet meddelas. Därmed kommer en operatör under en kortare tid att såväl ha en rätt som en skyldighet till roaming.

Liksom Post- och telestyrelsen anser regeringen att skyldigheten till roaming bara bör gälla i områden där den berättigade operatören saknar egen täckning. Roamingmöjligheten kan i annat fall användas för att förbättra kapaciteten i det egna nätet. Detta bör komma till uttryck i lagtexten.

Skyldigheten i den föreslagna lagstiftningen föreslås gälla endast tillståndshavare som efter ikraftträdandet meddelas ett tillstånd att till-

handahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet. De tre etablerade GSM-näten är för närvarande uppbyggda med stöd av två olika tillstånd enligt telelagen för tillhandahållande av tjänster, dels i 900 Mhz-bandet, dels i 1800 Mhz-bandet. Telia har därutöver tillstånd att tillhandahålla tjänster enligt den analoga NMT-standarden. Om nätoperatörerna också erhåller tillstånd att tillhandahålla mobila teletjänster eller nätkapacitet enligt UMTS eller motsvarande standard kommer meddelanden i respektive nät att förmedlas i åtminstone tre olika frekvensband. För dessa tre etablerade operatörer innebär den föreslagna regleringen att den som erhåller ett nytt tillstånd efter ikraftträdandet, exempelvis ett UMTS-tillstånd, skall tillgodose en begäran om roaming. Det framgår nedan att denna skyldighet i vissa avseenden är begränsad.

Skyldigheten till nationell roaming innebär att operatören som innehar det besökta nätet skall möjliggöra för en kund hos en annan operatör att via det nätet sända och ta emot teledelanden. Frågan uppkommer då vilka tjänster som den besökta operatören är skyldig att erbjuda.

Regeringen anser att samtliga de tjänster som en operatör erbjuder i sitt hemmanät skall kunden kunna använda även när han eller hon besöker ett annat nät i den utsträckning motsvarande tjänst också erbjuds i det besökta nätet enligt ett tillstånd som innehas i mer än fem år. Den operatör som är skyldig att bedriva roaming bör under utbyggnaden av ett nytt mobilsystem vara fredad från skyldigheten till roaming i sådana system. Detta innebär exempelvis att tjänster som tillhandahålls enligt kommande UMTS-tillstånd under fem år inte omfattas av roaming. En förutsättning för roaming är vidare att detta är tekniskt möjligt att åstadkomma för den besökta operatören. Som närmare utvecklas nedan föreslår regeringen att ersättningen för att upplåta sitt nät för nationell roaming skall bestämmas på marknadsmässig grund. Så kallad seamless handover, dvs. att förbindelsen inte bryts vid överkoppling mellan eget nät och det nät som utnyttjas för roaming, bör också omfattas av roamingenskyldigheten om det är tekniskt möjligt att införa funktionen.

Erbjuder den besökta operatören samma tjänster föreligger således inga hinder. Om emellertid den besökta operatören inte tillhandahåller en viss tjänst i sitt nät finns heller ingen omedelbar skyldighet för den operatören att erbjuda tjänsten till kunder hos en annan operatör som via roaming utnyttjar nätet. Parterna kan

dock via förhandlingar komma överens om att även en sådan tjänst skall erbjudas och vilka villkor för detta som i sådana fall skall gälla. I det fall operatören som innehar det besökta nätet erbjuder sina kunder vissa tjänster som operatören vars kunder via roaming besöker det nätet inte erbjuder, finns ingen skyldighet för den besökta operatören att erbjuda de besökande kunderna dessa tjänster.

Telia AB, Europolitan AB och Tele2 AB anser att skyldigheten att upplåta sitt nät för roaming endast bör föreligga i det fall överkapacitet råder. Europolitan pekar bl.a. på att det förslag om tillgång till nätkapacitet som regeringen lämnat i proposition 1999/2000:57 om ökad konkurrens på mobiltelemarknaden endast gäller i det fall överkapacitet finns. Vidare understryker bolagen att nätoperatörerna kan tvingas bygga ut sina nät för att tillmötesgå en begäran om nationell roaming.

Regeringen anser att skyldigheten att upplåta sitt nät för roaming skall gälla vid varje tidpunkt. Det finns skillnader mellan det förslag om tillgång till nätkapacitet som lämnades i prop. 1999/2000:57 och föreliggande förslag. Det förstnämnda förslaget riktar sig till tjänsteleverantörer som inte har tillgång till ett eget mobil telenät och följaktligen inte själv kan välja att bygga ut sitt nät. Störst efterfrågan uppkommer därför rimligen i de områden och på de tider då trafiken i näten är som störst. Eftersom upplåtelse av nätkapacitet enligt det förslaget innebär att en viss mängd kapacitet ständigt eller under vissa bestämda tider skall stå till förfogande uppkommer omedelbart frågan om sådan kapacitet redan finns tillgänglig eller om det krävs kapacitetsinvesteringar.

Föreliggande förslag riktar sig till nätoperatörer vars nät är under uppbyggnad. Det är rimligen så att en ny operatör väljer att inleda utbyggnaden av det egna nätet i de områden där trafikunderlaget är som störst. Trafiken som genereras via roaming får därför en annan geografisk fördelning än den fördelning operatörens egna kunders trafik har. Ett avtal om nationell roaming garanterar inte en viss mängd kapacitet för den operatör vars kunder utnyttjar roaming. I den mån tillgänglig kapacitet i nätet inte antas vara tillräcklig för att möta den ökade trafikmängd som kan bli följd av ett avtal om roaming blir detta föremål för förhandlingar mellan parterna.

Som närmare utvecklas nedan föreslås skyldigheten att sluta sådana avtal ske på marknads-

mässiga villkor. Nationell roaming bör följaktligen kunna genomföras under för båda parter gynnsamma villkor. Kan den besökta operatören visa att kraven på roaming innebär att investeringskostnaderna ökar bör dessa kostnader åter speglas i de villkor parterna kommer överens om.

Frågan om överkapacitet har ett nära samband med frågan om operatörernas rätt att prioritera sina egna kunder i nätet framför kunder som använder nätet via roaming. Om egna kunder har samma prioritet som gästande kunder så har dessa samma möjlighet att utnyttja tjänsten. Om nätoperatören har rätt att prioritera sina kunder framför de gästande kunderna kommer de sistnämnda regelmässigt att få sämre tillgänglighet under tider med stor trafikanhopning. Regeringen anser att en sådan situation avsevärt skulle försvåra möjligheterna att sluta avtal om nationell roaming vilket i sin tur skulle försämra chanserna till nyetableringar. Rätten till nationell roaming bör därför avse lika prioritet. Det bör således ankomma på varje nätinnehavare att erbjuda villkor som är ickediskriminerande i förhållande till vad denne tillämpar för sin egen verksamhet och, om det finns flera andra tillståndshavare, är konkurrensneutrala i förhållandet mellan dessa. Se vidare författningskommentaren. Eventuell roaming med lägre prioritet är dock en förhandlingsfråga där ersättningen rimligen anpassas därefter.

Av det anförda framgår att för att syftet med förslaget skall uppfyllas krävs att skyldigheten att tillgodose en begäran om nationell roaming gäller vid varje tidpunkt och med lika prioritet.

Regeringen föreslår att priser och andra villkor för nationell roaming skall bestämmas på marknadsmässig grund. Ett viktigt skäl för detta är att överenskommelser om nationell roaming så långt möjligt bör ingås utan ingripande av myndigheter. Ett annat viktigt skäl är att den föreslagna skyldigheten inte skall utgöra en ekonomisk börda för nätoperatörerna. Detta skulle i sin tur kunna innebära en konkurrensnackdel för dessa i förhållande till nytillkommande operatörer i stället för att bara jämna ut konkurrensförhållandena. Ersättningen kan därför inte baseras på kostnaderna såsom förordas av Telenordia AB och MCI WorldCom AB. Regeringen vill emellertid understryka att det inte är ett marknadsmässigt slutkundpris det är fråga om. I stället avses ett pris som är marknadsmässigt i grossistledet.

Marknadsmässiga villkor innebär att en skäligen avkastning på gjorda och framtida investeringar

beaktas. Operatören måste ha möjlighet att er-hålla en skäligen ersättning för kostnader och eventuella kapacitetshöjande investeringar som blir nödvändiga för att bibehålla servicenivån i nätet eller liknande. Som regeringen understrukit ovan bör eventuella ökade investeringskostnader återspeglas i de villkor parterna kommer överens om, givet att nätinnehavaren kan påvisa att utnyttjandet av roaming leder till sådana ökade kostnader.

Vid bedömning av underlag för fördelning av kostnader bör ledning kunna hämtas t.ex. från områden där mobilnätoperatörer sluter avtal som innebär ett åtagande gällande en stor mängd trafik. För att en mobilnätoperatör skall kunna erbjuda exempelvis en storkund ett konkurrenskraftigt pris, som samtidigt medger en god lönsamhet, krävs en bedömning av vilka kostnader som är förknippade med tillhandahållandet av den efterfrågade kapaciteten.

Undantag från skyldigheten till roaming bör i vissa fall kunna medges om det finns särskilda skäl. Ett sådant undantag kan gälla permanent eller för en begränsad tid. Ett undantag kan också vara begränsat i andra avseenden, det kan t.ex. meddelas för en viss tjänst.

Det kan förekomma mobilteleverksamheter som i grunden inte har ett kommersiellt syfte och vars tillkomst är baserat på att ett kommunikationsbehov skall tillgodoses för en begränsad krets av användare. Det finns för närvarande ingen sådan tillståndspliktig verksamhet etablerad i Sverige. Ett eventuellt framtida nationellt offentligt mobilradionät för nödtjänster skulle dock kunna tänkas falla inom denna kategori. Ett sådant nät skulle kunna drivas antingen av ett offentligt ägt nätbolag, eller genom att tjänsten upphandlas av en privat nätoperatör. Oavsett ägar- och driftform bör ett sådant nät inte omfattas av skyldigheten.

Det finns även andra omständigheter som kan medföra att en tillståndshavare bör undantas från den föreslagna skyldigheten. En sådan kan vara att telenätets driftsäkerhet skulle äventyras av att begäran tillgodoses. En förutsättning för att roaming skall fungera är vidare att det finns terminaler på marknaden som har radiogränssnitt som kan utnyttja båda näten. Saknas teknik för att kunna tillhandahålla tjänsten är det inte rimligt att en begäran om roaming skall tillgodoses.

Övriga frågor: I 58 § första stycket telelagen framhålls ett antal frågor som tillsynsmyndigheten skall ägna särskild uppmärksamhet åt vid sin tillsyn. Dessa är att avtal om samtrafik och om

upplåtelse och sammankoppling av nätkapacitet träffas i enlighet med lagen och meddelade villkors samt åt att användningen av numerkapacitet sker enligt fastställda nummerplaner. I förarbetena uttalas att myndigheten givetvis kommer att behöva ägna sig även åt andra uppgifter än de som nämns i denna paragraf. Den inbördes prioriteringen av de olika uppgifterna får göras av myndigheten inom ramen för de övergripande syftena med regleringen. Det förhållandet att dessa frågor togs upp i paragrafen betingades av den generellt stora betydelse som dessa frågor har (prop. 1992/93:200 s. 312f).

Post- och telestyrelsen har föreslagit att även roaming skall vara en prioriterad uppgift i enlighet med denna paragraf. Enligt regeringen bör förevarande bestämmelse ses mot bakgrund av de särskilda förhållanden som rådde vid telelagens tillkomst. Lagen var den första heltäckande teleregleringen i Sverige och myndigheten var nybildad. Det kunde därför finnas anledning att för myndigheten framhålla vissa frågor som borde ägnas särskild uppmärksamhet vid tillsynen. Dessa skäl är inte längre hållbara. Om paragrafen tillförs alltför många frågor – låt vara av stor betydelse – förlorar dessutom paragrafen snart sitt syfte. Mot denna bakgrund finns det skäl att närmare överväga om bestämmelsen bör utmönstras ur lagen. Det bör dock ske i annat sammanhang efter sedvanligt remissförfarande. I avvaktan härpå bör myndighetens förslag i denna del inte genomföras.

Enligt 58 § andra stycket telelagen skall Post- och telestyrelsen när en tvist om tillämpningen av lagen uppkommer skyndsamt undersöka förhållandena och enligt huvudregeln medla mellan parterna. I 59 § föreskrivs att myndigheten kan bestämma när förhandlingar om vissa frågor skall vara avslutad. Om förhandlingarna inte avslutas inom den utsatta tiden är myndigheten skyldig att medla. Denna bestämmelse infördes som ett led i genomförandet av samtrafikdirektivet (97/33/EG). I avvaktan på den nära förestående översynen av gemenskapsregleringen inom teleområdet framstår det som lämpligast att inte nu utvidga denna bestämmelse utöver vad som följer av direktivet.

Post- och telestyrelsen har vidare föreslagit att tillsynsmyndigheten i händelse av tvist ges befogenhet att på ansökan av någon av parterna föreskriva vad som skall gälla mellan parterna, i den utsträckning det behövs för att skyldigheten enligt 23 b § skall efterlevas. En sådan befogenhet har tillsynsmyndigheten redan nu vid tvist om

ett flertal frågor enligt telelagen. Med hänsyn till den kritik som Lagrådet framförde mot motsvarande förslag till tvistlösning vid upplåtelse av mobil nätkapacitet enligt den föreslagna 23 a § (prop. 1999/2000:57) gick regeringen inte vidare till riksdagen med förslaget i den delen. Det finns för närvarande inte skäl att i detta ärende göra en annan bedömning. Såsom uttalades i den förra propositionen kan regeringen emellertid komma att återkomma till frågan i annat sammanhang efter ytterligare övervägande.

Författningskommentar: 23 b § – Paragrafen är ny. Skälen för förslaget har behandlats i tidigare avsnitt. De begrepp som används i första stycket finns definierade i 1 §. Jfr också författningskommentaren till 23 a § i prop. 1999/2000:57. Av övergångsbestämmelserna framgår att skyldigheten enligt förevarande bestämmelse bara tillämpas på tidigare tillståndshavare om denne beviljas ytterligare ett tillstånd efter ikraftträdandet. I andra meningen begränsas i vissa avseenden den skyldighet att bedriva roaming som följer av första meningen. Den gäller bara under förutsättning att den andre tillståndshavaren innehaft tillstånd – ett eller flera – i högst sju år. För vissa tillståndshavare beräknas emellertid tiden på annan grund, se övergångsbestämmelserna och kommentaren till dessa. Skyldigheten omfattar vidare inte områden där den roamingberättigade tillståndshavaren har täckning med eget telenät. Vilka tjänster som omfattas av roaming framgår av punkterna 3 och 4. Om det är fråga om en tjänst med liknande teknisk funktion som båda tillståndshavarna tillhandahåller omfattas den av skyldigheten under den ytterligare förutsättningen att det är en tjänst som den operatör som är skyldig att bedriva roaming tillhandahåller enligt ett tillstånd som innehafts i mer än fem år.

I paragrafens andra stycke har intagits en bestämmelse om att en begäran enligt första stycket skall tillgodoses på villkor som är icke-diskriminerande i förhållande till vad tillståndshavaren tillämpar för sin egen verksamhet och, om det finns flera andra tillståndshavare, är konkurrensneutrala i förhållandet mellan dessa. Ett krav på konkurrensneutrala villkor innebär att tillståndshavaren inte utan saklig grund får särbehandla vissa konkurrenter, dvs. gynna eller missgynna någon konkurrent i förhållande till hur andra behandlas. Om det sker utan objektiva godtagbara skäl kan detta komma att snedvrیدا förutsättningarna för konkurrens mellan operatörerna. Vidare krävs att villkoren är icke-diskriminerande i förhållande till vad tillstånds-

havaren tillämpar för sin egen verksamhet. Om villkoren till sin utformning eller tillämpning innebär att den roamingberättigade operatören eller dess abonnenter behandlas mindre fördelaktigt än exempelvis de egna abonnenterna kan en diskriminering föreligga.

Enligt tredje stycket kan tillsynsmyndigheten bevilja undantag från skyldigheten enligt första stycket. Detta har behandlats ovan.

I fjärde stycket behandlas den situationen att flera juridiska personer inom samma koncern har beviljats tillstånd. Dessa skall anses som en tillståndshavare vid tillämpning enligt denna paragraf. Koncernbegreppet finns definierat i aktiebolagslagen (1975:1385).

64 § – Med den föreslagna ändringen blir det klargjort att tillsynsmyndighetens beslut enligt varje föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och inte enbart enligt en föreskrift meddelad av regeringen.

Övergångsbestämmelserna – I enlighet med vad regeringen tidigare anfört föreslås skyldigheten i 23 b § bli tillämplig endast för den som beviljas ytterligare ett tillstånd efter ikraftträdandet. Denna skyldighet gäller dock bara under förutsättning bl.a. att den andre tillståndshavaren innehaft tillstånd i högst sju år. De tre befintliga tillståndshavarna meddelades sina första tillstånd enligt telelagen i april 1995. De har emellertid sedan långt dessförinnan – och längre än sju år – bedrivit tillståndspliktig verksamhet med stöd av tillstånd enligt äldre föreskrifter och av övergångsbestämmelser meddelade vid lagens tillkomst. Det saknas därför skäl att den föreslagna regleringen skall ge dem möjlighet till roaming. I övergångsbestämmelserna bör därför tas in en föreskrift om att skyldigheten enligt 23 b § inte gäller gentemot tillståndshavare som vid ikraftträdandet har bedrivit tillståndspliktig verksamhet i mer än sju år.

5.4.21 Utgiftsområde 23

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

B1 Statens jordbruksverk

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 249 096 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget B1 *Statens jordbruksverk* ökas med 6 610 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget B1 *Statens jordbruksverk*.

B10 Arealersättning och djurbidrag m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 321 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 3 800 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000 ifråga om ramanslaget B10 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 300 000 000 kronor under år 2001.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har bemyndigat regeringen att godkänna stöd som innebär utgifter på högst 3 800 000 000 kronor efter år 2000. Bemyndigandet avser utbetalning av arealersättning för år 2000 om ca 3 700 000 000 kronor. Vad gäller djurbidragen utbetalas dessa som en forskottsbetalning i slutet av det aktuella stödåret och resterande slutbetalning sker under första halvåret efter stödåret. De utestående förpliktelserna för djurbidragen år 2000 uppskattas till 600 000 000 kronor. Mot bakgrund av detta bör regeringen bemyndigas att besluta om arealbidrag och djurbidrag som innebär utgifter på högst 4 300 000 000 kronor under år 2001.

C1 Fiskeriverket

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 65 514 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget C1 *Fiskeriverket* ökas med 2 560 000 kronor. Finansieringen sker genom att anslaget F3 *Kostnader för livsmedelsberedskap* minskas med 2 560 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Sedan år 1998 pågår ett arbete med att via satellit övervaka fiskefartyg. Det satellitbaserade övervakningssystemet för fiskerikontroll omfattar ca 100 svenska fiskefartyg. För att kunna vidmakthålla och anpassa systemet till EU:s och omvärldens krav krävs fortsättningsvis medel för drift, underhåll och utveckling av Fiskeriverkets nuvarande system. För myndighetens verksamhet bör anslaget C1 *Fiskeriverket* höjas med 2 560 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget F3 *Kostnader för livsmedelsberedskap* minskas med motsvarande belopp.

D1 Främjande av rennäring m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 35 700 000 kronor. Något bemyndigande för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser har inte begärts.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under år 2000, ifråga om ramanslaget D1 *Främjande av rennäringen m.m.*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 8 000 000 kronor under år 2001.

Anslaget får även användas för kostnader för medlare i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller skadeersättning vid renbetning på åkermark.

Skälen för regeringens förslag: Delar av anslaget medfinansierar EU-projekt för utveckling av rennäringen. Under år 2000 kommer beslut att fattas om medfinansiering som innebär utbetalningar från anslaget år 2001 med ca 7 900 000 kronor. Mot bakgrund av detta bör regeringen bemyndigas att besluta om medfinansiering som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, innebär utgifter på högst 8 000 000 kronor under år 2001.

Regeringen anser att medlare bör kunna utses för att medla i tvister mellan samebyar och jordbrukare om skadeersättning för renbetning på åkermark. Regeringen avser att senare besluta om närmare bestämmelser om medlingsverksamheten. Kostnaden för verksamheten bör enligt regeringens uppfattning finansieras från anslaget D1 *Främjande av rennäringen m.m.* Kostnaderna som beräknas till 100 000 kronor per år, ryms inom anslaget.

G3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 208 320 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget G3 *Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning* ökas med 15 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget B8 *Miljö-, struktur- och regionala åtgärder* minskas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen avsatte för åren 1997–1999 46,5 miljoner kronor av de s.k. revalveringsmedlen för ett forskningsprogram för ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion. Skogs- och jordbrukets forskningsråd uppdrogs att planera och genomföra forskningsprogrammet. Regeringen framhöll som skäl för detta bl.a. att Sverige genom en kraftfull satsning på forskning och utveckling kommer ytterligare ett steg mot ett ekologiskt anpassat samhälle som dessutom befrämjar en mångfacetterad arbetsmarknad.

Mot bakgrund av regeringens ambition att 20 % av jordbruksarealen fram till år 2005 skall ställas om till ekologisk produktion är det angeläget att forskningsprogrammet om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion får en uppföljning. Forskningsrådets anslag bör därför höjas med 15 000 000 kronor för forskning om ekologiskt lantbruk. Finansiering sker genom att anslaget B8 *Miljö-, struktur- och regionala åtgärder* minskas med motsvarande belopp.

5.4.22 Utgiftsområde 24 Näringsliv

A1 Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 223 209 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A1 *Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader* ökas med 300 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A3 *Stöd till kooperativ utveckling* minskas med 300 000 kronor.

Skälen till regeringens förslag: Stödet till kooperativ utveckling fördelades tidigare genom beslut av regeringen. I budgetpropositionen för 2000 anmäldes att beslut om stödet i fortsättningen skulle fattas av NUTEK. Förvaltningsmedel kom dock inte att anvisas vid detta tillfälle. Detta behöver göras och anslaget A1 *Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader* bör därför ökas med 300 000 kronor. En motsvarande minskning görs av anslaget A3 *Stöd till kooperativ utveckling*.

A5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 139 714 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* ökas med 25 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget A8 *Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt* minskas och genom att det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget D1 *Ersättning till statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier* minskas.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2000 anmälde regeringen att anslaget inte innehöll medel till förvaltning av oljelager. Regeringen angav att den hade för avsikt att föra medel från anslaget A7 *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.* till anslaget A5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* Regeringen förbisåg dock att begära riksdagens godkännande för en sådan överföring. Regeringen tilldelade genom ett regeringsbeslut 25 000 000 kronor till förvaltningsanslaget från anslaget A7 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.* Detta beslut skall upphävas av regeringen. Då behovet av ytterligare medel kvarstår för anslaget A5 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* föreslår regeringen att detta anslag ökas med 25 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget D1 *Ersättning till statens järnvägar i samband med utdelning från AB Swedcarrier* minskas med 17 000 000 kronor och genom att anslaget A8 *Fortsatt program för småföretagsutveckling,*

förnyelse och tillväxt minskas med 8 000 000 kronor.

A8 Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 180 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A8 *Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt* minskas med 14 100 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget A8 *Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt* minskas för att finansiera utgiftsökningar på andra anslag inom utgiftsområdet.

B6 Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett ramanslag B6 *Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)* bör åter föras upp och anvisas med 6 100 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från och med den 1 januari 1999 överfördes ansvaret för frågor rörande vissa kostnader i samband med likvidation av företag från Domstolsverket till Patent och registreringsverket (PRV). Verksamheten anslagsfinansierades under 1999 från anslaget B7 *Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)*. PRV har på regeringens uppdrag utrett möjligheten att tillämpa avgiftsfinansiering. I avvaktan härpå fördes anslaget inte upp på statsbudgeten för år 2000. Efter att ha tagit del av PRV:s utredning är det regeringens bedömning att verksamheten även i fortsättningen bör vara anslagsfinansierad. Ett anslag behövs därmed.

De totala utgifterna för verksamheten år 2000 beräknas till 10 100 000 kronor. Det tidigare ramanslaget för motsvarande ändamål bör åter föras upp på statsbudgeten. Ett anslag på 6 100 000 kronor bör nu anvisas. Finansiering sker genom att anslaget A8 *Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt* minskas med

6 100 000 kronor. För resterande 4 000 000 kronor kan det anslagssparande som finns kvar på det för samma ändamål år 1999 anvisade anslaget utnyttjas.

Statlig garanti till Volvo Aero AB

Efter förslag i kompletteringspropositionen våren 1995 (prop. 1994/95:150 bil. 12) beslöt riksdagen (bet. 1994/95:NU28, rskr. 1994/95:445) att staten skulle kunna medverka i finansieringen av utvecklingsverksamhet avseende flygmotorer genom att statliga garantier på 500 miljoner kronor beviljades Volvo Aero AB. Ett ramavtal utarbetades av Näringsdepartementet och Volvo Aero AB. Avtalet anmäldes till Europeiska kommissionen som bedömde att det faller under statsstödsreglerna eftersom avtalet enligt kommissionen innehåller ett stödelement.

Mot bakgrund av de diskussioner som förts med Europeiska kommissionen angående villkoren för garantierna samt statens krav på avgifter för garantier, vill regeringen informera riksdagen om att här aktuell statlig garanti inte kommer att ställas ut.

E5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 100 000 000 kronor.

Regeringens förslag: För att finansiera utgifter för integrationsfrämjande åtgärder i Öresundsregionen får medel under anslaget E5 *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen* användas.

Skälen för regeringens förslag: Tillkomsten av förbindelsen över Öresund ger viktiga bidrag till den ekonomiska utvecklingen, inte bara i Öresundsregionen utan i hela Östersjöregionen. Det intensiva integrationssamarbetet med Danmark i Öresundsregionen har skapat stora tillväxtpöjligheter som är mätbara redan för år 1999. Inför Öresundsförbindelsens öppnande den 1 juli 2000 intensifieras det svensk-danska samarbetet. Stora krav och förväntningar ställs på att regeringarna aktivt bidrar tillsammans med de regionala organen för att underlätta integrationen.

Flera projekt i syfte att främja integrationen i Öresund är aktuella. Det gäller främst etablering av en gemensam svensk-dansk informations-

funktion som skall bidra till att främja rörligheten i området, inrättandet av ett informationskontor i Malmö som i samarbete med lokala myndigheter kan ge service direkt åt medborgarna och näringslivet och ett projekt för marknadsföring av Öresundsregionen internationellt. De angivna projekten medför utgifter under åren 2000–2003. Den danska regeringen och lokala myndigheter i Skåne kommer att svara för en del av finansieringen av projekten. Även den svenska regeringen behöver bidra med stöd till verksamheten. Ytterligare projekt för att främja integrationen i regionen kommer att bli aktuella. Utgifterna för år 2000 beräknas till 15 000 000 kronor. De samlade utgifterna för perioden beräknas till 60 000 000 kronor.

F1 Marknadsdomstolen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 941 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget F1 *Marknadsdomstolen* minskas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget F1 *Marknadsdomstolen* minskas för att finansiera utgiftsökningar på andra anslag under utgiftsområdet.

F2 Konsumentverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 84 340 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget F2 *Konsumentverket* ökas med 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget bör höjas för att Konsumentverket skall kunna fortsätta arbetet med prisinformation till konsumenter, bl.a. som ett led i att stärka konkurrensen på framför allt dagligvarumarknaden. Ökningen finansieras genom att anslaget F1 *Marknadsdomstolen* minskas med motsvarande belopp.

F4 Fastighetsmäklarnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 247 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget F4 *Fastighetsmäklarnämnden* ökas med 522 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att genomföra den i inledningen till förslaget till tilläggsbudget beskrivna tekniska justeringen ökas anslaget F4 *Fastighetsmäklarnämnden*.

F7 Bidrag till miljömärkning av produkter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 600 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget F7 *Bidrag till miljömärkning av produkter* ökas med 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att ge SIS Miljömärkning möjlighet att förbereda det kommande ordförandeskapet i EU år 2001 och ordförandeposten i European Union Ecolabelling Board (EUEB) behövs ytterligare resurser och anslaget behöver därför höjas. Finansiering sker genom att anslaget F1 *Marknadsdomstolen* minskas med motsvarande belopp.

5.4.23 Utgiftsområde 25

Allmänna bidrag till kommuner och landsting

A2 Särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 1 019 500 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget A2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* får användas för vissa utredningsinsatser avseende en utvecklad uppföljning av kommunal verksamhet och ekonomi.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har de senaste åren strävat efter att förstärka och utveckla uppföljningen av verksamheten och ekonomin i kommuner och landsting. Ett inslag är det pågående utvecklingsarbetet i syfte att skapa en kommunal databas. Det finns skäl att göra ytterligare satsningar för att få ett bättre underlag för uppföljning och även för att på olika sätt försöka stimulera effektiviseringsarbetet i kommuner och landsting. Ett sådant arbete kräver dock särskilda resurser och måste pågå under flera år. Regeringen beräknar att 21 miljoner kronor behöver användas under en fyraårsperiod för sådant arbete. Av dessa medel beräknar regeringen att högst 3 miljoner kronor kommer att tas i anspråk under 2000.

Enligt regeringens uppfattning bör medlen på anslaget kunna användas för vissa utredningsinsatser. I första hand bör insatserna ta sikte på att åstadkomma ett utvecklat uppföljningsarbete utifrån de möjligheter som den kommunala databasen skapar, bl.a. genom att verka för en ökad användning av nyckeltal för att jämföra kommuner och landsting. Andra insatser som kan göras är att bedriva tvärspektoriella effektivitetsstudier i den samlade kommunala verksamheten och att sprida de erhållna kunskaperna till kommuner och landsting.